ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)

της 17ης Δεκεμβρίου 2025*

«Θεσμικό δίκαιο – Μέτρα εφαρμογής του καθεστώτος των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου – Κανονιστικές ρυθμίσεις περί καταβολής των εξόδων και αποζημιώσεων των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου – Τροποποίηση του επικουρικού προαιρετικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος – Ανακοίνωση σχετικά με τον καθορισμό των δικαιωμάτων επικουρικής προαιρετικής σύνταξης – Ένσταση ελλείψεως νομιμότητας – Κεκτημένα δικαιώματα – Ασφάλεια δικαίου – Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη – Δικαίωμα ιδιοκτησίας – Αναλογικότητα – Κοινοβουλευτική ανεξαρτησία – Ίση μεταχείριση – Αίτηση αφαίρεσης εγγράφων από τη δικογραφία»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-620/23 έως T-1023/23,

Enrique Barón Crespo, κάτοικος Μαδρίτης (Ισπανία), και οι λοιποί προσφεύγοντες των οποίων τα ονόματα παρατίθενται στο παράρτημα της απόφασης[1], εκπροσωπούμενοι από τον M. Martínez Gimeno, τον X. Codina García-Andrade, την F. Díaz-Grande Rojo και τον S. Fernández Tourné, δικηγόρους,

προσφεύγοντες,

κατά

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκπροσωπούμενου από τον N. Görlitz, την M. Ecker, τον J.-C. Puffer και την C. Burgos,

καθού,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο, κατά τις διασκέψεις, από τους Α. Μαρκουλλή (εισηγήτρια), πρόεδρο, J. Schwarcz, L. Madise, Γ. Βαλασίδη και L. Spangsberg Grønfeldt, δικαστές,

γραμματέας: P. Nuñez Ruiz, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία, και ιδίως,

την απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2023 περί συνεκδικάσεως των υποθέσεων T-620/23 έως T-1023/23 προς έκδοση κοινής απόφασης περατώνουσας τη δίκη,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

[1] Ο κατάλογος των λοιπών προσφευγόντων παρατίθεται ως παράρτημα μόνο στο κείμενο που κοινοποιείται στους διαδίκους.

κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 19ης Ιουνίου 2025,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με τις προσφυγές που άσκησαν δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, οι προσφεύγοντες, Enrique Barón Crespo και τα λοιπά φυσικά πρόσωπα των οποίων τα ονόματα παρατίθενται στο παράρτημα της απόφασης, ζητούν την ακύρωση της πρώτης πράξης εκκαθάρισης της σύνταξης που λαμβάνουν στο πλαίσιο του επικουρικού προαιρετικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (στο εξής: ΕΠΣΚ), η οποία εκδόθηκε κατ' εφαρμογήν της απόφασης του Προεδρείου του Κοινοβουλίου, της 12ης Ιουνίου 2023, για την τροποποίηση των μέτρων εφαρμογής του καθεστώτος των Βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (ΕΕ 2023, C 227, σ. 5, στο εξής: απόφαση του 2023), καθώς και των μεταγενέστερων πράξεων εκκαθάρισης.

I. Ιστορικό της διαφοράς

2 Οι προσφεύγοντες είναι πρώην μέλη του Κοινοβουλίου που εντάχθηκαν και κατέβαλαν εισφορές στο ΕΠΣΚ ή οι επιζώντες τους. Άρχισαν να λαμβάνουν σύνταξη στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ πριν από την έκδοση της απόφασης 2023.

3 Με το άρθρο 1 της απόφασης του 2023 προστέθηκε νέα παράγραφος 1α στο άρθρο 76 των μέτρων εφαρμογής του καθεστώτος των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως αυτά είχαν θεσπιστεί με την απόφαση του Προεδρείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 19ης Μαΐου και 9ης Ιουλίου 2008 (ΕΕ 2009, C 159, σ. 1, στο εξής: μέτρα εφαρμογής του Καθεστώτος), η οποία εφαρμόζεται από την 1η Ιουλίου 2023 και ορίζει τα εξής:

«Για τις συντάξεις που καθίστανται καταβλητέες σε πρώην βουλευτές ή άλλους δικαιούχους σύμφωνα με τα άρθρα 1, 3 και 4 του παραρτήματος VII των [κανονιστικών] ρυθμίσεων [που διέπουν τα έξοδα και τις αποζημιώσεις των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου] πριν από την 1η Ιουλίου 2023, το οφειλόμενο ποσό από αυτήν την ημέρα και στο εξής μειώνεται και αναπροσαρμόζεται ως εξής:

α) το ποσό της σύνταξης σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1 του παραρτήματος VII των [κανονιστικών] ρυθμίσεων [που διέπουν τα έξοδα και τις αποζημιώσεις των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου] και τα ποσά των μέγιστων και κατώτατων συντάξεων σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 του παρόντος παραρτήματος μειώνονται κατά 50 %·

β) ο βασικός μισθός δικαστή στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης[,] κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφοι 1 και 2 του παραρτήματος VII των [κανονιστικών] ρυθμίσεων [που διέπουν τα έξοδα και τις αποζημιώσεις των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου] είναι ο βασικός μισθός την 30[ή] Ιουνίου 2023 και δεν επικαιροποιείται μετά την ημερομηνία αυτή».

4 Το Κοινοβούλιο διαβίβασε σε καθέναν από τους προσφεύγοντες μια πρώτη πράξη εκκαθάρισης της σύνταξης που τους οφειλόταν στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ κατ' εφαρμογήν της τροποποιημένης αυτής διάταξης των μέτρων εφαρμογής του καθεστώτος των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου περί της οποίας γίνεται λόγος στη σκέψη 3 ανωτέρω και, εν συνεχεία, τις μεταγενέστερες πράξεις εκκαθάρισης (στο εξής: προσβαλλόμενες αποφάσεις).

II. Αιτήματα των διαδίκων

5 Με τα αιτήματά τους, όπως αυτά διαμορφώθηκαν τελικώς, οι προσφεύγοντες ζητούν από το Γενικό Δικαστήριο:

– να ακυρώσει τις προσβαλλόμενες αποφάσεις·

– να καταδικάσει το Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

6 Το Κοινοβούλιο ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

– να απορρίψει τις προσφυγές·

– να καταδικάσει τους προσφεύγοντες στα δικαστικά έξοδα.

III. Σκεπτικό

A. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις σχετικά με το ΕΠΣΚ

7 Μέχρι τη θέσπιση ενός ενιαίου συνταξιοδοτικού καθεστώτος για το σύνολο των βουλευτών, οι συντάξεις διέπονταν από τις κανονιστικές ρυθμίσεις περί καταβολής των εξόδων και αποζημιώσεων των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (στο εξής: ρυθμίσεις ΕΑΒ). Οι βουλευτές λάμβαναν σύνταξη καταβαλλόμενη από το κράτος μέλος για το οποίο είχαν εκλεγεί. Εντούτοις, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 2, του παραρτήματος ΙΙΙ των ρυθμίσεων ΕΑΒ, εάν η εθνική νομοθεσία δεν προέβλεπε σύνταξη ή εάν το ύψος ή οι όροι της προβλεπόμενης σύνταξης δεν ήταν ταυτόσημοι με αυτούς που ίσχυαν για τα μέλη του εθνικού κοινοβουλίου του κράτους μέλους για το οποίο είχε εκλεγεί ο βουλευτής, ο τελευταίος μπορούσε να λάβει σύνταξη γήρατος ή επικουρική σύνταξη γήρατος καταβαλλόμενη από τον προϋπολογισμό της Ένωσης, το ύψος ή οι όροι της οποίας ήταν ταυτόσημοι με αυτούς που ίσχυαν για τη σύνταξη μελών της Κάτω Βουλής του οικείου κράτους μέλους.

8 Ανεξάρτητα από τη σύνταξη που περιγράφεται στη σκέψη 7 ανωτέρω, λόγω δε των σημαντικών διαφορών μεταξύ των εθνικών συνταξιοδοτικών συστημάτων, θεσπίστηκε ένα προσωρινό επικουρικό συνταξιοδοτικό καθεστώς στο οποίο μπορούσαν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να ενταχθούν όλοι οι βουλευτές. Στο πλαίσιο αυτό, στις 12 Ιουνίου 1990, το Προεδρείο του Κοινοβουλίου (στο εξής: Προεδρείο) εξέδωσε τις κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με το ΕΠΣΚ, οι οποίες εισήχθησαν, εν τέλει, στο παράρτημα VII των ρυθμίσεων ΕΑΒ. Κατά το άρθρο 1 του παραρτήματος αυτού, σκοπός του ΕΠΣΚ ήταν να διασφαλίσει, για όσους επέλεγαν να ενταχθούν σε αυτό, και εν αναμονή της θέσπισης ενιαίου καθεστώτος, ισόβια επικουρική σύνταξη. Η βάση υπολογισμού των εισφορών και του ποσού των συντάξεων ανερχόταν στο 40 % του μισθού δικαστή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ΕΠΣΚ χρηματοδοτείτο κατά το ένα τρίτο από τις εισφορές των ασφαλισμένων βουλευτών και κατά τα δύο τρίτα από το Κοινοβούλιο. Ακολουθούσε ένα κεφαλαιοποιητικό μοντέλο συντάξεων, το οποίο στηριζόταν, αρχικώς, σε αναλογιστική ισορροπία, όπερ συνεπαγόταν, μεταξύ άλλων, ότι η ετήσια εισφορά ενός βουλευτή αντιστοιχεί στο ένα τρίτο των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που αποκτώνται εντός του ιδίου έτους, ενώ η ετήσια συνεισφορά του Κοινοβουλίου καλύπτει τα υπόλοιπα δύο τρίτα (πρβλ. απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2011, Purvis κατά Κοινοβουλίου, T-439/09, EU:T:2011:600, σκέψη 45).

9 Οι Κοσμήτορες του Κοινοβουλίου ίδρυσαν ένα επικουρικό συνταξιοδοτικό ταμείο με την ονομασία «Συνταξιοδοτικό ταμείο – Βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου», υπό τη μορφή ένωσης μη κερδοσκοπικού σκοπού (στο εξής: Ταμείο). Το Ταμείο αυτό ήταν επιφορτισμένο με την είσπραξη των εισφορών των βουλευτών και του Κοινοβουλίου, τη διαχείριση των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων και την καταβολή των επικουρικών συντάξεων. Τον Μάρτιο του 1994 το ίδιο το Ταμείο συνέστησε μια εταιρία επενδύσεων μεταβλητού κεφαλαίου (SICAV) λουξεμβουργιανού δικαίου, με την επωνυμία «Συνταξιοδοτικό ταμείο – Βουλευτές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Εταιρία επενδύσεων μεταβλητού κεφαλαίου», η οποία διαχειριζόταν τις επενδύσεις του Ταμείου.

10 Το καθεστώς των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το οποίο θεσπίστηκε με την απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 28ης Σεπτεμβρίου 2005, για τη θέσπιση του καθεστώτος των βουλευτών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (2005/684/ΕΚ, Ευρατόμ) (ΕΕ 2005, L 262, σ. 1, στο εξής: Καθεστώς), τέθηκε σε ισχύ στις 14 Ιουλίου 2009, ήτοι την πρώτη ημέρα της έβδομης κοινοβουλευτικής περιόδου. Με το καθεστώς αυτό θεσπίστηκε οριστικό συνταξιοδοτικό καθεστώς για τους βουλευτές. Μεταξύ των προσωρινών μέτρων προβλέφθηκε, ιδίως, στο άρθρο 27, παράγραφος 1, του Καθεστώτος, ότι το Ταμείο που συνέστησε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διατηρείται, μετά τις 14 Ιουλίου 2009, για τους βουλευτές ή τους πρώην βουλευτές που έχουν ήδη αποκτήσει στο Ταμείο δικαιώματα ή προσδοκίες δικαιώματος. Κατά το άρθρο 27, παράγραφος 2, του Καθεστώτος, τα κτηθέντα δικαιώματα και προσδοκίες δικαιώματος διατηρούνται πλήρως, το δε Κοινοβούλιο δύναται να θεσπίζει όρους και προϋποθέσεις για την απόκτηση νέων δικαιωμάτων ή προσδοκιών δικαιώματος. Επιπλέον, δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφοι 3 και 4, του Καθεστώτος, όσοι βουλευτές ήταν ήδη ασφαλισμένοι στο ΕΠΣΚ δεν μπορούν πλέον, πλην εξαιρέσεων (βλ. σκέψη 11 κατωτέρω), να αποκτήσουν νέα δικαιώματα στο Ταμείο, το δε Ταμείο δεν καλύπτει τους βουλευτές οι οποίοι εκλέγονται για πρώτη φορά στο Κοινοβούλιο από το 2009 και μετά.

11 Τα μέτρα εφαρμογής του Καθεστώτος τέθηκαν σε ισχύ στις 14 Ιουλίου 2009 κατ' εφαρμογήν των άρθρων τους 73 και 74, την ίδια δε αυτή ημερομηνία, και υπό την επιφύλαξη μεταβατικών διατάξεων, έληξε η ισχύς των ρυθμίσεων ΕΑΒ. Μεταξύ των μεταβατικών διατάξεων, το άρθρο 76 των μέτρων εφαρμογής του Καθεστώτος, όπως ίσχυε κατά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του Καθεστώτος, ορίζει τα εξής:

«1. Η (προαιρετική) επικουρική σύνταξη αρχαιότητας που χορηγείται βάσει του παραρτήματος VII των ρυθμίσεων ΕΑΒ εξακολουθεί να καταβάλλεται, κατ' εφαρμογή του εν λόγω παραρτήματος, στα πρόσωπα που λάμβαναν τη σύνταξη αυτή πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του καθεστώτος.

2. Τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα που είχαν αποκτηθεί έως την ημέρα έναρξης ισχύος του καθεστώτος κατ' εφαρμογή του προαναφερθέντος παραρτήματος VII διατηρούνται. Τα δικαιώματα αυτά οδηγούν σε αντίστοιχες παροχές υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπει το εν λόγω παράρτημα.

3. Μπορούν να συνεχίσουν να αποκτούν νέα δικαιώματα μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του καθεστώτος, και σύμφωνα με το προαναφερθέν παράρτημα VII, οι εκλεγέντες το 2009 βουλευτές:

α) οι οποίοι ήταν βουλευτές κατά τη διάρκεια προηγούμενης κοινοβουλευτικής περιόδου· και

β) οι οποίοι έχουν ήδη αποκτήσει ή αποκτούσαν δικαιώματα στο επικουρικό συνταξιοδοτικό καθεστώς· και

γ) για τους οποίους το κράτος μέλος εκλογής ενέκρινε ρυθμίσεις παρέκκλισης, σύμφωνα με το άρθρο 29 του καθεστώτος, ή οι οποίοι, σύμφωνα με το άρθρο 25 του καθεστώτος, επέλεξαν το εθνικό καθεστώς· και

δ) οι οποίοι δεν δικαιούνται εθνική ή ευρωπαϊκή σύνταξη η οποία να απορρέει από την άσκηση της εντολής του βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

4. Οι εισφορές στο [Τ]αμείο [...] που βαρύνουν τους βουλευτές καταβάλλονται από προσωπικούς πόρους τους.»

12 Επομένως, μετά την έναρξη ισχύος του Καθεστώτος και των μέτρων εφαρμογής του, το Ταμείο έπαυσε να χρηματοδοτείται από εισφορές, υπό την επιφύλαξη της εφαρμογής της εξαίρεσης του άρθρου 76, παράγραφος 3, των εν λόγω μέτρων.

13 Οι διατάξεις σχετικά με το ΕΠΣΚ τροποποιήθηκαν αρκετές φορές προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι οικονομικές δυσχέρειες του Ταμείου, οι οποίες επιδεινώθηκαν λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2007/2008 και της παύσης, πλην εξαιρέσεων, της χρηματοδότησης του Ταμείου μετά την έναρξη ισχύος του Καθεστώτος και των μέτρων εφαρμογής του (βλ. σκέψη 12 ανωτέρω).

14 Κατ' αυτόν τον τρόπο, το ποσοστό συνεισφοράς των βουλευτών αυξήθηκε επανειλημμένως, εισπράχθηκε έκτακτη εισφορά από τους δικαιούχους και από το Κοινοβούλιο για την κάλυψη του ελλείμματος του Ταμείου μεταξύ 1996 και 1998, αυξήθηκε η απαιτούμενη ηλικία για τη λήψη της επικουρικής σύνταξης, καταργήθηκε το 2009 η δυνατότητα πρόωρης συνταξιοδότησης σε ηλικία των 50 ετών καθώς και η δυνατότητα λήψης της σύνταξης υπό μορφή κεφαλαίου και θεσπίστηκε εισφορά 5 % επί του συνόλου των ποσών των συντάξεων όσον αφορά τις καταβλητέες από την 1η Ιανουαρίου 2019 συντάξεις.

15 Ειδικότερα, με την απόφαση του 2023, το Κοινοβούλιο αύξησε την ηλικία συνταξιοδότησης από τα 65 στα 67 έτη και μείωσε κατά το ήμισυ όχι μόνον το ποσό των επικουρικών συντάξεων που θα καθίσταντο καταβλητέες από την 1η Ιουλίου 2023, αλλά και το ποσό των συντάξεων που κατέστησαν καταβλητέες πριν από την ημερομηνία αυτή, όσον αφορά τα ποσά που οφείλονται από την ημερομηνία αυτή και μετά. Ως εκ τούτου, αποφάσισε να μειώσει κατά το ήμισυ τα ποσά των συντάξεων που καταβάλλονται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ από την 1η Ιουλίου 2023, ανεξαρτήτως του αν οι δικαιούχοι είχαν αποκτήσει συνταξιοδοτικά δικαιώματα πριν ή μετά την έκδοση της απόφασης του 2023. Η απόφαση του 2023 καταργεί επίσης την επικαιροποίηση του ποσού των συντάξεων, η οποία βασιζόταν στον βασικό μισθό δικαστή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

16 Στην απόφαση του 2023 αναφέρεται ως δικαιολογητικός λόγος για τη θέσπιση των μέτρων αυτών η «εξαιρετικά δυσχερής» κατάσταση του Ταμείου, δεδομένου ότι τα στοιχεία ενεργητικού του Ταμείου ανέρχονταν, στα τέλη του 2022, σε 52,8 εκατομμύρια ευρώ τη στιγμή που οι ετήσιες συνταξιοδοτικές πληρωμές αναμενόταν να ανέλθουν σε 22 έως 23 εκατομμύρια ευρώ έως το 2030. Στην απόφαση αυτή επισημαίνεται ότι τα στοιχεία ενεργητικού του Ταμείου θα μπορούσαν ήδη να εξαντληθούν από το 2024 και επρόκειτο να εξαντληθούν το 2025 το αργότερο, αφήνοντας ένα αναμενόμενο μη χρηματοδοτούμενο αναλογιστικό έλλειμμα συνολικού ύψους περίπου 310 εκατομμυρίων ευρώ. Κατά την απόφαση του 2023, τα θεσπισθέντα μέτρα αποσκοπούσαν στη

βραχυπρόθεσμη διαφύλαξη του Ταμείου, με παράταση της διάρκεια ζωής του έως το 2027, και στην προστασία του Ευρωπαίου φορολογουμένου, με μείωση του ελλείμματος του Ταμείου σε 86 εκατομμύρια ευρώ.

Β. Επί του αιτήματος του Κοινοβουλίου να αφαιρεθούν δύο έγγραφα από τη δικογραφία

17 Το Κοινοβούλιο ζητεί να αφαιρεθούν από τη δικογραφία οι δύο γνωμοδοτήσεις της νομικής υπηρεσίας του που προσκομίστηκαν ως παραρτήματα των δικογράφων των προσφυγών. Υποστηρίζει ότι πρόκειται για εμπιστευτικά εσωτερικά έγγραφα των οποίων η δημοσιοποίηση δεν έχει επιτραπεί.

18 Οι προσφεύγοντες αντιτίθενται στο αίτημα του Κοινοβουλίου. Ισχυρίζονται ότι οι δύο αυτές γνωμοδοτήσεις της νομικής υπηρεσίας του Κοινοβουλίου είναι ιδιαιτέρως διαφωτιστικές. Προσθέτουν ότι, όσον αφορά τη γνωμοδότηση του 2005, αυτή αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της έκθεσης του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου που είχε διαβιβαστεί στο Προεδρείο και, όσον αφορά τη γνωμοδότηση του 2018, τα μέλη του Κοινοβουλίου έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν γνώση κάθε φακέλου που βρίσκεται στην κατοχή του Κοινοβουλίου ή ορισμένης επιτροπής και ότι δεν τους είχε απαγορευτεί να λάβουν γνώση της γνωμοδότησης αυτής.

19 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται, αφενός, ότι η αρχή της ισότητας των όπλων, η οποία είναι απόρροια της ίδιας της έννοιας της «δίκαιης δίκης», όπως αυτή κατοχυρώνεται, μεταξύ άλλων, από το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: στο εξής: Χάρτης), συνεπάγεται την υποχρέωση να παρέχεται σε καθέναν από τους διαδίκους εύλογη δυνατότητα να εκθέσει την άποψή του, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών στοιχείων που διαθέτει, υπό συνθήκες που δεν τον περιάγουν σε σαφώς μειονεκτική θέση σε σχέση με τον αντίδικό του. Αφετέρου, εφαρμοστέα στο δίκαιο της Ένωσης αρχή είναι η αρχή της ελεύθερης εκτιμήσεως των αποδείξεων, από την οποία προκύπτει ότι το παραδεκτό εμπροθέσμως προσκομισθέντος αποδεικτικού στοιχείου δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ενώπιον του δικαστή της Ένωσης παρά μόνον επί της βάσεως ότι το εν λόγω αποδεικτικό στοιχείο αποκτήθηκε παρατύπως (βλ. απόφαση της 12ης Ιουλίου 2022, Nord Stream 2 κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-348/20 P, EU:C:2022:548, σκέψεις 128 και 129 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

20 Στην περίπτωση αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίζονται παρατύπως από διάδικο, όπως τα εσωτερικά έγγραφα στα οποία αναφέρεται ο κανονισμός (ΕΚ) 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής (ΕΕ 2001, L 145, σ. 43), πρέπει να σταθμίζονται τα συμφέροντα των διαδίκων που συνδέονται με το δικαίωμά τους για δίκαιη δίκη, λαμβανομένων υπόψη των συμφερόντων που προστατεύονται από τους κανόνες που παραβιάστηκαν ή καταστρατηγήθηκαν κατά την απόκτηση των στοιχείων αυτών. Επομένως, ο δικαστής της Ένωσης οφείλει να προβεί σε στάθμιση, αφενός, των συμφερόντων του προσφεύγοντος που προσκόμισε τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τη χρησιμότητά τους για την εκτίμηση του βασίμου της ασκηθείσας ενώπιόν του προσφυγής, και, αφετέρου, των συμφερόντων του αντιδίκου τα οποία θα μπορούσαν κατά τρόπο συγκεκριμένο και ουσιαστικό να θιγούν από τη διατήρηση των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων στη δικογραφία (απόφαση της 12ης Ιουλίου 2022, Nord Stream 2 κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-348/20 P, EU:C:2022:548, σκέψεις 130 και 131).

21 Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία, θα αντέβαινε στο δημόσιο συμφέρον, το οποίο επιβάλλει να μπορούν τα θεσμικά όργανα να ζητούν τη γνώμη της νομικής τους υπηρεσίας, γνώμη που πρέπει να μπορεί να παρέχεται με πλήρη ανεξαρτησία, να γίνει δεκτό ότι τέτοιου είδους εσωτερικά

έγγραφα μπορούν να προσκομιστούν στο πλαίσιο διαφοράς ενώπιον του δικαστή της Ένωσης χωρίς η προσκόμιση να έχει επιτραπεί από το οικείο θεσμικό όργανο ή να έχει διαταχθεί από τον δικαστή της Ένωσης. Πράγματι, με την άνευ αδείας προσκόμιση μιας τέτοιας νομικής συμβουλής, ο προσφεύγων αντιτάσσει στο οικείο θεσμικό όργανο, στο πλαίσιο της διαδικασίας που αφορά το κύρος προσβαλλομένης πράξης, μια συμβουλή που διατύπωσε η νομική υπηρεσία του οργάνου αυτού κατά το στάδιο της κατάρτισης της πράξης. Κατ' αρχήν, όμως, το να γίνει δεκτό ότι ο προσφεύγων μπορεί να καταθέσει στη δικογραφία νομική συμβουλή θεσμικού οργάνου της οποίας τη γνωστοποίηση δεν επέτρεψε το όργανο αυτό θα αντέβαινε στις απαιτήσεις της δίκαιης δίκης (βλ. απόφαση της 12ης Ιουλίου 2022, Nord Stream 2 κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-348/20 P, EU:C:2022:548, σκέψεις 136 και 137 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

22 Εντούτοις, έχει κριθεί ότι, κατ' εξαίρεση, η αρχή της διαφάνειας μπορεί να δικαιολογήσει γνωστοποίηση, στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας, εγγράφου θεσμικού οργάνου το οποίο δεν κατέστη προσβάσιμο στο κοινό και περιέχει νομική συμβουλή, όταν η συμβουλή αυτή αφορά νομοθετική διαδικασία για την οποία επιβάλλεται αυξημένη διαφάνεια (βλ. απόφαση της 12ης Ιουλίου 2022, Nord Stream 2 κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-348/20 P, EU:C:2022:548, σκέψη 138 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

23 Εν προκειμένω, πρώτον, τα δύο επίμαχα έγγραφα είναι γνωμοδοτήσεις της νομικής υπηρεσίας του Κοινοβουλίου. Η γνωμοδότηση της 15ης Φεβρουαρίου 2005, η οποία απευθύνεται στον Πρόεδρο των Κοσμητόρων, αρμόδιο για τις οικονομικές υποθέσεις των μελών του Κοινοβουλίου, αναφέρεται στις εξουσίες του Προεδρείου να τροποποιεί τις κανονιστικές ρυθμίσεις ΕΑΒ. Το νομικό σημείωμα της 3ης Δεκεμβρίου 2018 αφορά την πιθανή διάλυση του Ταμείου. Στον τίτλο των εγγράφων αυτών επισημαίνεται ότι πρόκειται για εμπιστευτικές νομικές συμβουλές. Επομένως, τα επίμαχα έγγραφα αποτελούν αναμφισβήτητα νομικές συμβουλές κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 1049/2001.

24 Δεύτερον, επ' ουδενί αμφισβητείται ότι οι προσφεύγοντες δεν ζήτησαν την άδεια του Κοινοβουλίου για να προσκομίσουν τις επίμαχες νομικές γνωμοδοτήσεις ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν διέταξε την προσκόμισή τους στο πλαίσιο των υπό κρίση προσφυγών και ότι το Κοινοβούλιο δεν τις γνωστοποίησε στο πλαίσιο αίτησης για πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα των θεσμικών οργάνων, σύμφωνα με τον κανονισμό 1049/2001. Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα έγγραφα αυτά προσκομίστηκαν παρατύπως. Συναφώς, το δικαίωμα που ο Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αναγνωρίζει στα μέλη του θεσμικού αυτού οργάνου να λαμβάνουν γνώση κάθε φακέλου που βρίσκεται στην κατοχή του δεν τους παρέχει το δικαίωμα να προσκομίσουν ενώπιον δικαστηρίου εμπιστευτικό έγγραφο χωρίς την άδεια του Κοινοβουλίου. Ομοίως, οι περιστάσεις τις οποίες επικαλούνται οι προσφεύγοντες ότι η νομική γνωμοδότηση της 15ης Φεβρουαρίου 2005 αναπαρήχθη εν μέρει σε διάφορα εσωτερικά έγγραφα του Κοινοβουλίου και ότι αποτελεί παράρτημα της έκθεσης του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου που προορίζεται για το Προεδρείο ουδόλως μεταβάλλουν το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο δεν είχε συναινέσει στη γνωστοποίηση της γνωμοδότησης αυτής στους προσφεύγοντες.

25 Τρίτον, οι επίμαχες νομικές γνωμοδοτήσεις, μολονότι προέρχονται από το Κοινοβούλιο, δεν αφορούν νομοθετική διαδικασία, αλλά το καθεστώς του Ταμείου, το οποίο δεν ρυθμίστηκε από το Κοινοβούλιο υπό την ιδιότητά του ως νομοθετικού οργάνου.

26 Υπό τις συνθήκες αυτές, η διατήρηση των επίμαχων νομικών γνωμοδοτήσεων στη δικογραφία θα έθιγε το δικαίωμα του Κοινοβουλίου σε δίκαιη δίκη και το συμφέρον του να λαμβάνει ειλικρινείς, αντικειμενικές και πλήρεις συμβουλές. Επιπλέον, το συμφέρον και μόνον των προσφευγόντων να

τεκμηριώσουν την επιχειρηματολογία τους με τη βοήθεια των γνωμοδοτήσεων αυτών, όσο θεμιτό και αν είναι, δεν αρκεί για να δικαιολογήσει τέτοιο πλήγμα στα δικαιώματα και τα συμφέροντα του Κοινοβουλίου, πολλώ δε μάλλον καθόσον το βάσιμο της επιχειρηματολογίας αυτής και, κατά συνέπεια, η δυνατότητα ευδοκίμησης της προσφυγής ουδόλως εξαρτώνται από την προσκόμιση των γνωμοδοτήσεων αυτών. Επομένως, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι, εν προκειμένω, η υπομνησθείσα στη σκέψη 20 ανωτέρω στάθμιση συμφερόντων κλίνει υπέρ της προστασίας των δικαιωμάτων και των συμφερόντων του Κοινοβουλίου (πρβλ. απόφαση της 12ης Ιουλίου 2022, Nord Stream 2 κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-348/20 P, EU:C:2022:548, σκέψη 141 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

27 Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτό το αίτημα του Κοινοβουλίου να αφαιρεθούν από τη δικογραφία οι νομικές γνωμοδοτήσεις της 15ης Φεβρουαρίου 2005 και της 3ης Δεκεμβρίου 2018. Επομένως, τα δύο αυτά έγγραφα δεν θα ληφθούν υπόψη από το Γενικό Δικαστήριο.

Γ. Επί του αιτήματος λήψης μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας

28 Οι προσφεύγοντες ζητούν από το Γενικό Δικαστήριο να λάβει μέτρα οργάνωσης της διαδικασίας προκειμένου το Κοινοβούλιο να διαβιβάσει, πρώτον, τον πλήρη φάκελο που αφορά την έκδοση της απόφασης του 2023, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών εκθέσεων και των πρακτικών όλων των σχετικών συνεδριάσεων, δεύτερον, όλες τις τεχνικές και αναλογιστικές εκθέσεις του Κοινοβουλίου σχετικά με το ΕΠΣΚ που δεν περιλαμβάνονται ήδη στη δικογραφία και, τρίτον, στοιχεία σχετικά με το εκτιμώμενο οικονομικό και αναλογιστικό κόστος του ΕΠΣΚ από την έναρξη ισχύος του καθώς και με το κόστος του ετήσιου προϋπολογισμού του.

29 Το Γενικό Δικαστήριο έλαβε μέτρα οργάνωσης της διαδικασίας, βάσει του άρθρου 89, παράγραφος 3, στοιχείο δ′, του Κανονισμού Διαδικασίας του, προκειμένου να ζητήσει από το Κοινοβούλιο να προσκομίσει τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Προεδρείου της 17ης Απριλίου και της 22ας Μαΐου 2023 περί των οποίων γίνεται λόγος στην αιτιολογική σκέψη 2 της απόφασης του 2023 καθώς και τα σημειώματα του Γενικού Γραμματέα του Κοινοβουλίου της 12ης Απριλίου και της 12ης Μαΐου 2023 και τα παραρτήματά τους περί των οποίων γίνεται μνεία στα εν λόγω πρακτικά. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι έχει διαφωτιστεί επαρκώς βάσει των εγγράφων που προσκόμισε το Κοινοβούλιο, δεν συντρέχει λόγος να διατάξει τη διαβίβαση των λοιπών στοιχείων και εγγράφων που ζητούν οι προσφεύγοντες.

Δ. Επί της ουσίας

30 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις είναι παράνομες διότι εκδόθηκαν κατ’ εφαρμογήν της απόφασης του 2023, η οποία είναι επίσης παράνομη καθόσον προβλέπει μείωση κατά το ήμισυ του ποσού των συντάξεων που οφείλονται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ και την κατάργηση της επικαιροποίησης του ποσού αυτού (στο εξής: τα δύο επίμαχα μέτρα).

31 Ο μοναδικός λόγος ακυρώσεως με τον οποίον οι προσφεύγοντες προβάλλουν ένσταση ελλείψεως νομιμότητας της απόφασης του 2023 αποτελείται από πέντε σκέλη, εκ των οποίων το πρώτο αφορά παράβαση του άρθρου 27, παράγραφος 2, του Καθεστώτος και του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το δεύτερο παραβίαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας των κεκτημένων δικαιωμάτων, το τρίτο προσβολή του βασικού περιεχομένου του

δικαιώματος ιδιοκτησίας και παραβίαση των αρχών της διασφάλισης της κοινοβουλευτικής ανεξαρτησίας και της ίσης μεταχείρισης, το τέταρτο παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας και, το πέμπτο, παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

32 Το Γενικό Δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να εξετάσει από κοινού όχι μόνον το δεύτερο και το πέμπτο σκέλος, αλλά και το τρίτο και το τέταρτο σκέλος, καθόσον τα τελευταία στηρίζονται, αφενός, σε προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας και, αφετέρου, σε παραβίαση των αρχών της διασφάλισης κοινοβουλευτικής ανεξαρτησίας και της ίσης μεταχείρισης.

1. Επί του πρώτου σκέλους, με το οποίο προβάλλεται ένσταση ελλείψεως νομιμότητας της απόφασης του 2023 λόγω παραβάσεως του άρθρου 27, παράγραφος 2, του Καθεστώτος και του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

33 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η απόφαση του 2023 είναι παράνομη διότι θίγει τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα που έχουν ήδη αποκτηθεί στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ κατά παράβαση του άρθρου 27, παράγραφος 2, του Καθεστώτος. Υποστηρίζουν ότι η διάταξη αυτή σχεδιάστηκε ως ρήτρα «κλεισίματος» ή «διασφάλισης», η οποία εμποδίζει, κατ' αρχήν, την τροποποίηση δικαιωμάτων που αποκτήθηκαν ή προσδοκιών δικαιώματος που δημιουργήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ πριν από την έναρξη ισχύος του Καθεστώτος, σε αντίθεση με τα δικαιώματα των βουλευτών που εξακολουθούσαν να καταβάλλουν εισφορές στο ΕΠΣΚ, τα οποία μπορούσαν να τροποποιηθούν. Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από τις ένορκες βεβαιώσεις των συντακτών της διάταξης αυτής καθώς και από το άρθρο 76 των μέτρων εφαρμογής του Καθεστώτος. Οι προσφεύγοντες αμφισβητούν επίσης τη νομολογιακή ερμηνεία του άρθρου 27, παράγραφος 2, του Καθεστώτος, η οποία, εν πάση περιπτώσει, δεν έχει εφαρμογή στις υπό κρίση υποθέσεις, δεδομένου ότι αυτοί είχαν αποκτήσει τα συνταξιοδοτικά δικαιώματά τους στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ πριν από την έκδοση της απόφασης του 2023. Εξ αυτού συνάγουν ότι, εκδίδοντας την απόφαση του 2023, το Προεδρείο υπερέβη τις αρμοδιότητες που έχει βάσει του άρθρου 25, παράγραφος 2, του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και ότι μια τέτοια επέμβαση στα δικαιώματα που έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ θα ήταν δυνατή μόνον κατόπιν τροποποίησης του καθεστώτος.

34 Το Κοινοβούλιο αντικρούει την επιχειρηματολογία των προσφευγόντων.

35 Συναφώς, το άρθρο 27 του Καθεστώτος, το οποίο περιλαμβάνεται στον τίτλο ΙΙ «Μεταβατικές διατάξεις», ορίζει τα εξής:

«1. Το προαιρετικό ταμείο συντάξεων που συνέστησε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξακολουθεί να λειτουργεί μετά τη θέση σε ισχύ του παρόντος καθεστώτος, για τους βουλευτές, ή πρώην βουλευτές, οι οποίοι απέκτησαν ήδη στο ταμείο αυτό δικαιώματα ή προσδοκίες δικαιώματος.

2. Τα κτηθέντα δικαιώματα και προσδοκίες δικαιώματος διατηρούνται πλήρως. Το Κοινοβούλιο δύναται να θεσπίζει όρους και προϋποθέσεις για την απόκτηση νέων δικαιωμάτων ή προσδοκιών δικαιώματος.

3. Βουλευτές που λαμβάνουν αποζημίωση [βάσει του Καθεστώτος] δεν δύνανται να αποκτήσουν πλέον νέα δικαιώματα ή προσδοκίες δικαιώματος στο προαιρετικό ταμείο συντάξεων.

4. Το ταμείο δεν καλύπτει τους βουλευτές, οι οποίοι εκλέγονται για πρώτη φορά στο Κοινοβούλιο μετά τη θέση σε ισχύ του παρόντος καθεστώτος.»

36 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι το άρθρο 27, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του Καθεστώτος δεν επιτρέπει τη μείωση του ποσού της σύνταξης των πρώην βουλευτών οι οποίοι είχαν αποκτήσει συνταξιοδοτικά δικαιώματα πριν από την απόφαση του 2023.

37 Πρώτον, υπενθυμίζεται ότι ένα δικαίωμα θεωρείται κεκτημένο οσάκις το γενεσιουργό αυτού γεγονός έλαβε χώρα πριν από τη νομοθετική τροποποίηση. Όσον αφορά, ειδικότερα, το δικαίωμα λήψης σύνταξης γήρατος, αυτό αποκτάται, κατ' αρχήν, κατά τον χρόνο επέλευσης του γενεσιουργού γεγονότος του δικαιώματος αυτού, δηλαδή κατά τον χρόνο κατά τον οποίο η σύνταξη καθίσταται απαιτητή (βλ. απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2024, Coppo Gavazzi κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, C-725/20 P, EU:C:2024:766, σκέψεις 124 και 125 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

38 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι, καθόσον οι συντάξεις των προσφευγόντων ήταν απαιτητές πριν από την έκδοση της απόφασης του 2023, είχαν όλοι τους κεκτημένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα.

39 Δεύτερον, υπενθυμίζεται επίσης ότι δεν υφίσταται αρχή του δικαίου της Ένωσης κατά την οποία τα κεκτημένα δικαιώματα, πολλώ δε μάλλον οι προσδοκίες δικαιώματος, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να τροποποιηθούν ή να μειωθούν. Επομένως, είναι δυνατή, υπό προϋποθέσεις, η τροποποίηση τέτοιων δικαιωμάτων, κατόπιν σταθμίσεως των εμπλεκόμενων συμφερόντων (απόφαση της 9ης Μαρτίου 2023, Grossetête κατά Κοινοβουλίου, C-714/21 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2023:187, σκέψη 89).

40 Τρίτον, η γραμματική ερμηνεία του άρθρου 27, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του Καθεστώτος δεν οδηγεί κατ' ανάγκην στο συμπέρασμα ότι πρόθεση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να «παγιώσει» το ποσό της σύνταξης που μπορούσε να λάβει πρώην βουλευτής (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 9ης Μαρτίου 2023, Grossetête κατά Κοινοβουλίου, C-714/21 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2023:187, σκέψη 91). Όσον αφορά τη συστηματική ερμηνεία του άρθρου 27, παράγραφος 2, του Καθεστώτος, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο αυτό περιλαμβάνεται μεταξύ των μεταβατικών διατάξεων του Καθεστώτος. Εξεταζόμενο στο πλαίσιο των διατάξεων αυτών, το ανωτέρω άρθρο απηχεί τη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης να καθορίσει τη σχέση μεταξύ του ενιαίου κύριου συνταξιοδοτικού καθεστώτος για τους βουλευτές του Κοινοβουλίου και των εθνικών καθεστώτων καθώς και του ΕΠΣΚ, διασφαλίζοντας παράλληλα τη μετάβαση στο σύστημα που θεσπίζει το Καθεστώς (πρβλ. απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2021, Ashworth κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, T-720/19 έως T-725/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:580, σκέψη 79). Όσον αφορά τον σκοπό του άρθρου αυτού, έχει κριθεί ότι σκοπός του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να καθορίσει το προσωπικό πεδίο εφαρμογής του ΕΠΣΚ, διατηρώντας τα οφέλη για τα μέλη του Κοινοβουλίου που ήταν ήδη ασφαλισμένα σε αυτό, σε αντίθεση με τα μέλη του Κοινοβουλίου που εξελέγησαν για πρώτη φορά μετά την έναρξη ισχύος του Καθεστώτος, τα οποία δεν μπορούσαν πλέον να ενταχθούν στο ΕΠΣΚ (πρβλ. απόφαση της 9ης Μαρτίου 2023, Grossetête κατά Κοινοβουλίου, C-714/21 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2023:187, σκέψεις 91 και 92). Αντιθέτως, από το άρθρο 27 παράγραφος 2, του Καθεστώτος δεν μπορεί να συναχθεί ότι βούληση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να καθορίσει τις ουσιαστικές προϋποθέσεις του ΕΠΣΚ, ιδίως δε να απαγορεύσει κάθε τροποποίηση των όρων του Καθεστώτος για το μέλλον, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που επηρεάζουν το ύψος της σύνταξης που μπορεί να λάβει ένας πρώην βουλευτής (πρβλ. απόφαση της 9ης Μαρτίου 2023, Grossetête κατά Κοινοβουλίου, C-714/21 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2023:187, σκέψεις 91 και 93).

41 Επομένως, το άρθρο 27, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του Καθεστώτος δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι εμποδίζει τη μείωση του ποσού των συντάξεων που οφείλονται στους προσφεύγοντες στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ. Κατά συνέπεια, οι προσφεύγοντες αβασίμως διατείνονται ότι το Προεδρείο, εκδίδοντας την απόφαση του 2023, υπερέβη τις αρμοδιότητές του για τον λόγο ότι η απόφαση αυτή αντιβαίνει στις διατάξεις του Καθεστώτος.

42 Τα λοιπά επιχειρήματα που προέβαλαν οι προσφεύγοντες δεν είναι ικανά να ανατρέψουν το ανωτέρω συμπέρασμα.

43 Επομένως, πρώτον, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, το γεγονός ότι, στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι δικαστικές αποφάσεις που μνημονεύονται στη σκέψη 40 ανωτέρω, οι ενδιαφερόμενοι δεν είχαν κεκτημένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα, αλλά μόνον προσδοκία συνταξιοδοτικού δικαιώματος, δεν ασκεί επιρροή ως προς την εφαρμογή, στις υπό κρίση υποθέσεις, του άρθρου 27, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του Καθεστώτος, όπως έχει ερμηνευθεί από το Γενικό Δικαστήριο και επικυρωθεί από το Δικαστήριο. Πράγματι, η διάταξη αυτή αντιμετωπίζει κατά τον ίδιο τρόπο τα κεκτημένα δικαιώματα και τις προσδοκίες δικαιώματος, τα οποία διακρίνει από τα νέα δικαιώματα στα οποία αναφέρεται το άρθρο 27, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του Καθεστώτος. Επομένως, η εκ μέρους των δικαστηρίων της Ένωσης ερμηνεία κατά την οποία το άρθρο 27, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του Καθεστώτος έχει ως αντικείμενο τον καθορισμό του προσωπικού πεδίου εφαρμογής του ΕΠΣΚ και όχι τον καθορισμό των ουσιαστικών προϋποθέσεων ισχύει τόσο για τους βουλευτές που έχουν κεκτημένα δικαιώματα όσο και για εκείνους που έχουν προσδοκία μόνον δικαιώματος.

44 Δεύτερον, το άρθρο 76, παράγραφος 1, των μέτρων εφαρμογής του Καθεστώτος, ως είχε αρχικώς (βλ. σκέψη 11 ανωτέρω), κατά το οποίο «η σύνταξη [που οφείλεται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ] εξακολουθεί να καταβάλλεται», δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι παγιώνει το ποσό της σύνταξης. Η διάταξη αυτή αφορά τους όρους καταβολής των συντάξεων που οφείλονται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ. Συνεπώς, οι όροι αυτοί εμπίπτουν στη γενική αρμοδιότητα του Προεδρείου δυνάμει του άρθρου 25, παράγραφος 3, του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και, ως εκ τούτου, μπορούν να τροποποιηθούν από αυτό (πρβλ. απόφαση της 9ης Μαρτίου 2023, Grossetête κατά Κοινοβουλίου, C-714/21 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2023:187, σκέψεις 73 και 74).

45 Τρίτον, οι προσφεύγοντες επικαλούνται ένορκες βεβαιώσεις πρώην βουλευτών που είχαν συμμετάσχει στη διαδικασία διαβούλευσης και θέσπισης του Καθεστώτος και των μέτρων εφαρμογής του. Υποστηρίζουν ότι οι ένορκες αυτές βεβαιώσεις αποτυπώνουν την αυθεντική ερμηνεία του άρθρου 27 του Καθεστώτος και του άρθρου 76 των μέτρων εφαρμογής του, υπό την έννοια ότι τα άρθρα αυτά διασφαλίζουν τη διατήρηση του ποσού των συντάξεων που καταβάλλονται ή πρόκειται να καταβληθούν. Οι προσφεύγοντες προσθέτουν ότι η συντριπτική πλειονότητα των μελών του Κοινοβουλίου που ψήφισαν υπέρ του Καθεστώτος ήταν ασφαλισμένοι στο ΕΠΣΚ και ότι, ελλείψει μιας τέτοιας εγγύησης, δεν θα το είχαν εγκρίνει.

46 Εκ προοιμίου, επισημαίνεται, όπως υπογράμμισε και το Κοινοβούλιο, ότι, ελλείψει προπαρασκευαστικών εργασιών που να εκφράζουν σαφώς την πρόθεση των συντακτών ορισμένης διάταξης, ο δικαστής της Ένωσης μπορεί να στηριχθεί μόνον στο περιεχόμενο του νομοθετήματος όπως αυτό έχει καταρτιστεί και να της αποδώσει την έννοια που προκύπτει από τη γραμματική και λογική ερμηνεία της (βλ. απόφαση της 20ής Μαΐου 2010, Επιτροπή κατά Violetti κ.λπ., T-261/09 P, EU:T:2010:215, σκέψη 51 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

47 Επιπλέον, οι ένορκες βεβαιώσεις που προσκόμισαν οι προσφεύγοντες απλώς υπενθυμίζουν, κατ' ουσίαν, ότι το άρθρο 27 του Καθεστώτος καθώς και το άρθρο 76 των μέτρων εφαρμογής του σχεδιάστηκαν ως εγγύηση σεβασμού των κεκτημένων δικαιωμάτων των ασφαλισμένων στο ΕΠΣΚ ή ως εγγύηση του δικαιώματος λήψης σύνταξης, ακόμη και μετά την εξάντληση των κεφαλαίων του Ταμείου, σε ένα πλαίσιο στο οποίο το Ταμείο αυτό δεν θα λάμβανε πλέον ουσιαστική χρηματοδότηση μετά την έναρξη ισχύος του Καθεστώτος. Οι ένορκες αυτές βεβαιώσεις δεν είναι ικανές να ανατρέψουν την ερμηνεία του άρθρου 27, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του Καθεστώτος, όπως αυτή προκύπτει από τις αποφάσεις που μνημονεύονται στη σκέψη 40 ανωτέρω, κατά την οποία η εν λόγω διάταξη δεν εμποδίζει τη μείωση του ποσού των συντάξεων που οφείλονται στους προσφεύγοντες.

48 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το πρώτο σκέλος του μοναδικού λόγου ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο.

2. Επί του δευτέρου και του πέμπτου σκέλους, με τα οποία προβάλλεται ένσταση ελλείψεως νομιμότητας της απόφασης του 2023 λόγω παραβιάσεως των αρχών της ασφάλειας δικαίου, της προστασίας των κεκτημένων δικαιωμάτων και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

49 Με το δεύτερο σκέλος του μοναδικού λόγου ακυρώσεως, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η απόφαση του 2023 παραβιάζει την αρχή της ασφάλειας δικαίου καθόσον προσβάλλει τα δικαιώματα που είχαν αποκτηθεί πριν από την έκδοσή της. Υπογραμμίζουν ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η απόφαση του 2023 μπορούσε να επηρεάσει κεκτημένα δικαιώματα, η ούτως επελθούσα μείωση των δικαιωμάτων είναι άνευ προηγουμένου ως προς την έκτασή της. Ειδικότερα, η απόφαση του 2023 θίγει τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του συνταξιοδοτικού δικαιώματος, ήτοι το ύψος του δικαιώματος αυτού και την ευθύνη του Κοινοβουλίου να διασφαλίσει την καταβολή του σε περίπτωση εξάντλησης των κεφαλαίων του Ταμείου. Με το υπόμνημα απαντήσεως, προσθέτουν ότι, κατά την άποψή τους, παραβιάστηκε η αρχή της ασφάλειας δικαίου για τον λόγο ότι η απόφαση του 2023 δεν περιελάμβανε μεταβατικά μέτρα. Ισχυρίζονται ότι, καθόσον το Κοινοβούλιο δεν είναι αφερέγγυο, θα μπορούσε να αναλάβει υψηλότερο δημοσιονομικό κόστος θεσπίζοντας μεταβατικό καθεστώς.

50 Με το πέμπτο σκέλος του μοναδικού λόγου ακυρώσεως, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι το κανονιστικό πλαίσιο του ΕΠΣΚ, το οποίο αποτελείται από το Καθεστώς, τα μέτρα εφαρμογής του και την απόφαση του Προεδρείου της 1ης Απριλίου 2009, θεσπίστηκε με σκοπό να διασφαλιστεί η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης μέσω της διατήρησης των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που είχαν αποκτηθεί βάσει των κανονιστικών ρυθμίσεων ΕΑΒ, συμπεριλαμβανομένου του ποσού της σύνταξης. Προσθέτουν ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι το Κοινοβούλιο διέθετε το «νομικό περιθώριο» για να εκδώσει την απόφαση του 2023, οι επανειλημμένες διαβεβαιώσεις που παρέσχε στο Ταμείο και στους δικαιούχους του ΕΠΣΚ ότι το ποσό το συντάξεων επρόκειτο να διατηρηθεί καθώς ότι θα αναλάμβανε το ίδιο την ευθύνη εφόσον εξαντλούνταν τα περιουσιακά στοιχεία του Ταμείου, περιόρισαν το περιθώριο αυτό, δεδομένης της δημιουργηθείσας δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

51 Το Κοινοβούλιο αντικρούει την επιχειρηματολογία των προσφευγόντων.

52 Κατ' ουσίαν, το δεύτερο και το πέμπτο σκέλος περιλαμβάνουν δύο αιτιάσεις, εκ των οποίων η πρώτη αφορά παραβίαση της αρχής του σεβασμού των κεκτημένων δικαιωμάτων και η δεύτερη παραβίαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

α) Επί της πρώτης αιτιάσεως, η οποία αφορά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης

53 Κατά πάγια νομολογία, οι νέοι νόμοι, οι οποίοι τροποποιούν τον προγενέστερο νόμο, εφαρμόζονται, πλην παρεκκλίσεως, στα μελλοντικά αποτελέσματα των καταστάσεων που δημιουργήθηκαν υπό το κράτος του προγενέστερου νόμου. Το αντίθετο ισχύει μόνον για τις καταστάσεις οι οποίες γεννώνται και διαμορφώνονται οριστικά υπό το κράτος του προγενέστερου νόμου και οι οποίες δημιουργούν κεκτημένα δικαιώματα (βλ. απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2024, Coppo Gavazzi κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, C-725/20 P, EU:C:2024:766, σκέψη 124 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

54 Όσον αφορά, ειδικότερα, το δικαίωμα λήψης σύνταξης γήρατος, αυτό αποκτάται, κατ' αρχήν, κατά τον χρόνο κατά τον οποίο η σύνταξη καθίσταται απαιτητή (βλ. σκέψη 37 ανωτέρω). Ωστόσο, η αρχή της προστασίας των κεκτημένων δικαιωμάτων δεν σημαίνει ότι κάθε τροποποίηση του τρόπου υπολογισμού της σύνταξης η οποία συνεπάγεται μείωση του ποσού αυτού, εφαρμοζόμενη βάσει ρυθμίσεως που έχει θεσπιστεί μετά την ημερομηνία κατά την οποία η σύνταξη αυτή κατέστη απαιτητή, συνιστά προσβολή των εν λόγω κεκτημένων δικαιωμάτων (απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2024, Coppo Gavazzi κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, C-725/20 P, EU:C:2024:766, σκέψη 126).

55 Πράγματι, πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ των κεκτημένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και των ποσών των συντάξεων. Η έννοια των «κεκτημένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων» αφορά τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα που απορρέουν από τις εισφορές οι οποίες έχουν ατομικώς καταβληθεί για καθέναν από τους προσφεύγοντες και αποτελούν τη βάση υπολογισμού της σύνταξης που τους καταβάλλεται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ. Επομένως, η έννοια αυτή δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως αφορώσα ένα υποτιθέμενο δικαίωμα είσπραξης σταθερού και αμετάβλητου ποσού σύνταξης υπολογιζόμενου βάσει των κανόνων που ίσχυαν κατά τον χρόνο απονομής της σύνταξης (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2024, Coppo Gavazzi κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, C-725/20 P, EU:C:2024:766, σκέψη 89).

56 Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι δεν υφίσταται αρχή του δικαίου της Ένωσης κατά την οποία τα κεκτημένα δικαιώματα δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να τροποποιηθούν ή να μειωθούν. Είναι δυνατή, υπό προϋποθέσεις, η τροποποίηση τέτοιων δικαιωμάτων, κατόπιν σταθμίσεως των εμπλεκόμενων συμφερόντων (βλ. σκέψη 39 ανωτέρω).

57 Υπό το πρίσμα των στοιχείων αυτών, οι προσφεύγοντες αβασίμως διατείνονται ότι η δυνάμει της απόφασης του 2023 μείωση του ποσού της καταβλητέας στους δικαιούχους του ΕΠΣΚ σύνταξης συνιστά αφ' εαυτής παραβίαση της αρχής του σεβασμού των κεκτημένων δικαιωμάτων.

58 Όσον αφορά το επιχείρημα που στηρίζεται στην έκταση της μείωσης την οποία η απόφαση του 2023 επέφερε στο ποσό των συντάξεων, αυτό συνδέεται με το ζήτημα της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας και, ως εκ τούτου, πρέπει να εξεταστεί στο πλαίσιο του τρίτου και του τέταρτου σκέλους, κατά το μέρος που τα σκέλη αυτά στηρίζονται σε δυσανάλογη προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας.

59 Κατά συνέπεια, υπό την επιφύλαξη της εξέτασης του επιχειρήματος σχετικά με την αρχή της αναλογικότητας, η πρώτη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

β) Επί της δεύτερης αιτιάσεως, η οποία αφορά παραβίαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

60 Όσον αφορά, αφενός, την προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, υπενθυμίζεται ότι δικαίωμα επίκλησης της αρχής αυτής έχει, ως απόρροια της αρχής της ασφάλειας δικαίου, κάθε ιδιώτης στον οποίον θεσμικό όργανο της Ένωσης δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες, παρέχοντάς του συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις (βλ. απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2020, Συμβούλιο κατά K. Chrysostomides & Co. κ.λπ., C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P και C-604/18 P, EU:C:2020:1028, σκέψη 178 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

61 Αποτελούν διαβεβαιώσεις ικανές να δημιουργήσουν τέτοιες προσδοκίες οι ακριβείς, ανεπιφύλακτες και συγκλίνουσες πληροφορίες που προέρχονται από αρμόδιες και αξιόπιστες πηγές, όποια και αν είναι η μορφή υπό την οποία γνωστοποιούνται. Αντιθέτως, ουδείς δύναται να επικαλεστεί παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ελλείψει τέτοιων διαβεβαιώσεων. Ομοίως, όταν ένα πρόσωπο συνετό και ενημερωμένο είναι σε θέση να προβλέψει τη θέσπιση μέτρου της Ένωσης ικανού να βλάψει τα συμφέροντά του, δεν μπορεί να επικαλεστεί την αρχή αυτή μετά τη λήψη ενός τέτοιου μέτρου (βλ. απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2024, Coppo Gavazzi κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, C-725/20 P, EU:C:2024:766, σκέψη 96 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

62 Κατά πρώτον, στο μέτρο που οι προσφεύγοντες επικαλούνται τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη που απορρέει από το κανονιστικό πλαίσιο του ΕΠΣΚ, το οποίο αποτελείται από το Καθεστώς, τα μέτρα εφαρμογής του και την απόφαση του Προεδρείου της 1ης Απριλίου 2009, πρέπει να υπομνησθεί ότι ούτε το Καθεστώς ούτε τα μέτρα εφαρμογής του προβλέπουν δικαίωμα διατήρησης συγκεκριμένου ποσού σύνταξης καθοριζόμενου σύμφωνα με την ισχύουσα πριν από την έκδοση της απόφασης του 2023 ρύθμιση (βλ. σκέψεις 41 και 44 ανωτέρω).

63 Επιπλέον, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι, κατά τη συνεδρίαση του Προεδρείου της 1ης Απριλίου 2009, το Κοινοβούλιο δεσμεύθηκε να διασφαλίσει, σε περίπτωση εξαντλήσεως των κεφαλαίων του Ταμείου, την πληρωμή των συντάξεων που οφείλονται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ κάνοντας χρήση του δικού του προϋπολογισμού. Προσθέτουν ότι η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στο σύνολο των ασφαλισμένων στο ΕΠΣΚ και ότι, από το 2009 και μετά, το Κοινοβούλιο ενέγραφε το ποσό του αναλογιστικού ελλείμματος του Ταμείου στους ετήσιους λογαριασμούς του.

64 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, κατά τη συνεδρίασή του της 1ης Απριλίου 2009, το Προεδρείο όχι μόνον εξέδωσε την αυθημερόν απόφασή του για τη μεταρρύθμιση των κανονιστικών ρυθμίσεων ΕΑΒ, αλλά ανέλαβε και τη δέσμευση, επ' ονόματι του Κοινοβουλίου, να διασφαλίσει «το δικαίωμα των ασφαλισμένων στο [ΕΠΣΚ] να λαμβάνουν επικουρική σύνταξη και μετά την εξάντληση των κεφαλαίων του Ταμείου». Αποφάσισε επίσης ότι, «ομοίως, το εναπομείναν κεφάλαιο στο Ταμείο μετά την καταβολή όλων των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων θα μεταφερθεί στον λογαριασμό στο Κοινοβούλιο». Όπως επισημαίνουν οι προσφεύγοντες, η δέσμευση αυτή μνημονεύθηκε σε ανακοίνωση της 3ης Απριλίου 2009 η οποία απεστάλη στους ασφαλισμένους στο ΕΠΣΚ.

65 Σκοπός της δέσμευσης αυτής ήταν να διασφαλιστούν, στην πιθανή περίπτωση εξάντλησης των κεφαλαίων του Ταμείου πριν από την καταβολή του συνόλου των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που είχαν θεμελιώσει τα μέλη, τα κεκτημένα συνταξιοδοτικά δικαιώματα των βουλευτών

(αποφάσεις της 18ης Οκτωβρίου 2011, Purvis κατά Κοινοβουλίου, T-439/09, EU:T:2011:600, σκέψη 73, και της 13ης Μαρτίου 2013, Inglewood κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, T-229/11 και T-276/11, EU:T:2013:127, σκέψη 66).

66 Ωστόσο, λαμβανομένων υπόψη του τρόπου με τον οποίον είχε διατυπωθεί η δέσμευση αυτή και της νομολογίας που μνημονεύθηκε στις σκέψεις 54 και 55 ανωτέρω, μια τέτοια δέσμευση του Κοινοβουλίου να αναλάβει, από τον δικό του προϋπολογισμό, την καταβολή των συντάξεων προκειμένου να διασφαλιστεί ο σεβασμός των κεκτημένων δικαιωμάτων των δικαιούχων του ΕΠΣΚ δεν ισοδυναμεί με δέσμευση του Κοινοβουλίου να διασφαλίσει την καταβολή των συντάξεων σε ποσό οριζόμενο βάσει των κανόνων που ίσχυαν πριν από την απόφαση του 2023.

67 Ως εκ τούτου, οι προσφεύγοντες αβασίμως διατείνονται ότι, εκδίδοντας την απόφαση του 2023, το Κοινοβούλιο, μέσω του Προεδρείου του, αγνόησε το περιεχόμενο της δέσμευσης που είχε αναλάβει την 1η Απριλίου 2009 και, για τον λόγο αυτόν, παραβίασε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

68 Κατά δεύτερον, όσον αφορά τις πράξεις που επικαλούνται οι προσφεύγοντες από τις οποίες απορρέει η δικαιολογημένη προσδοκία τους ότι δεν θα μειωθεί το ποσό των καταβλητέων συντάξεων, πρώτον, οι γνωμοδοτήσεις της νομικής υπηρεσίας του Κοινοβουλίου της 15ης Φεβρουαρίου 2005 και της 3ης Δεκεμβρίου 2018 αφαιρέθηκαν από τη δικογραφία και, ως εκ τούτου, δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη.

69 Δεύτερον, το σημείωμα του Γενικού Γραμματέα του Κοινοβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2005 είναι ενημερωτικό σημείωμα, απευθυνόμενο στα μέλη του Προεδρείου, με το οποίο υποβάλλονται στο Προεδρείο ορισμένες προτάσεις σχετικά με τη χρηματοδότηση του Ταμείου, μετά την έγκριση του Καθεστώτος. Επομένως, πρόκειται για εσωτερικό σημείωμα το οποίο, εξ ορισμού, δεν απευθύνεται στους δικαιούχους του Ταμείου. Επιπλέον, όπως υποστηρίζει το Κοινοβούλιο, το σημείωμα αυτό, το οποίο εντάσσεται στην εσωτερική διαδικασία λήψης αποφάσεων, αντικατοπτρίζει μόνον τη θέση διοικητικής υπηρεσίας του Κοινοβουλίου, ήτοι της Γενικής Γραμματείας, και όχι τη θέση του Προεδρείου, το οποίο είναι το αρμόδιο όργανο όσον αφορά την τροποποίηση των ουσιαστικών προϋποθέσεων του ΕΠΣΚ (απόφαση της 9ης Μαρτίου 2023, Grossetête κατά Κοινοβουλίου, C-714/21 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2023:187, σκέψη 74). Επομένως, το σημείωμα αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι περιέχει διαβεβαιώσεις τις οποίες παρέσχε η Διοίκηση στους δικαιούχους του Ταμείου (πρβλ. απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2002, Borremans κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-319/00, EU:T:2002:229, σκέψη 67). Πρέπει να προστεθεί ότι το γεγονός ότι οι προσφεύγοντες μπορούσαν να έχουν πρόσβαση στο εν λόγω σημείωμα ως εκ της ιδιότητάς τους ως μελών του Κοινοβουλίου ουδόλως κλονίζει το συμπέρασμα αυτό, διότι άλλως θα αναγνωριζόταν στους προσφεύγοντες ιδιαίτερη προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης τους.

70 Τρίτον, στο έγγραφο της 14ης Απριλίου 2016 του Προέδρου του Κοινοβουλίου προς τον πρόεδρο του Ταμείου γίνεται αναφορά στη σαφή δέσμευση του Κοινοβουλίου «να αναλάβει τις νομικές υποχρεώσεις του έναντι των μελών του Ταμείου». Ελλείψει διευκρινίσεων ως προς το περιεχόμενο των μνημονευόμενων δεσμεύσεων, το έγγραφο αυτό δεν μπορεί να συνιστά διαβεβαίωση, κατά την έννοια της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 60 ανωτέρω, ως προς το αμετάβλητο του ποσού των καταβλητέων στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ συντάξεων.

71 Τέταρτον, το ίδιο ισχύει και όσον αφορά το ψήφισμα του Κοινοβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2018, σχετικά με τη θέση του Συμβουλίου όσον αφορά το σχέδιο γενικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το οικονομικό έτος 2019 (ΕΕ 2020, C 345, σ. 221). Συγκεκριμένα, με το ψήφισμα αυτό, το Κοινοβούλιο ζητεί απλώς από τον Γενικό Γραμματέα και το Προεδρείο να

καταρτίσουν επειγόντως ένα σαφές σχέδιο, ούτως ώστε «το Κοινοβούλιο να αναλάβει τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες του για το [ΕΠΣΚ] αμέσως μετά τις εκλογές του 2019». Επομένως, δεν περιλαμβάνει καμία διαβεβαίωση ότι το Κοινοβούλιο θα διατηρήσει αμετάβλητο το ποσό των συντάξεων που καταβάλλονται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ. Επιπλέον, ψήφισμα του Κοινοβουλίου, όπως το ψήφισμα της 24ης Οκτωβρίου 2018, αποτελεί έγγραφο το οποίο περιέχει δηλώσεις αμιγώς πολιτικού χαρακτήρα, χωρίς δεσμευτικό χαρακτήρα, και δεν μπορεί να δημιουργήσει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς το ότι θα παραγάγει αποτελέσματα (πρβλ. απόφαση της 11ης Ιουλίου 1985, Salerno κ.λπ. κατά Επιτροπής και Συμβουλίου, 87/77, 130/77, 22/83, 9/84 και 10/84, μη δημοσιευθείσα, EU:C:1985:318, σκέψη 59, και διάταξη της 17ης Δεκεμβρίου 2003, Krikorian κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου κ.λπ., T-346/03, EU:T:2003:348, σκέψεις 19 και 20).

72 Πέμπτον, μολονότι από τις δηλώσεις του Γενικού Γραμματέα του Κοινοβουλίου κατά τη συνεδρίαση του Προεδρείου της 12ης Μαρτίου 2018 προκύπτει ότι, μετά την εξάντληση των κεφαλαίων του Ταμείου, το Κοινοβούλιο θα πρέπει να καταβάλλει από τον δικό του προϋπολογισμό τις συντάξεις που οφείλονται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ, οι δηλώσεις αυτές δεν περιέχουν καμία διαβεβαίωση ως προς το ύψος των συντάξεων. Όσον αφορά τις από 16 Νοεμβρίου 2020 δηλώσεις του Γενικού Γραμματέα ενώπιον της επιτροπής ελέγχου του προϋπολογισμού του Κοινοβουλίου, στις δηλώσεις αυτές αναφέρεται σαφώς το ενδεχόμενο μείωσης του ποσού των συντάξεων.

73 Επομένως, οι πράξεις τις οποίες επικαλούνται οι προσφεύγοντες δεν είναι τέτοιες ώστε να δημιουργείται δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς το ότι το ποσό των καταβλητέων στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ συντάξεων δεν θα μπορούσε να μειωθεί.

74 Κατά τρίτον, διαπιστώνεται ότι, όσον αφορά τη ρύθμιση του ΕΠΣΚ, η Διοίκηση διαθέτει ευρεία εξουσία εκτιμήσεως (πρβλ. απόφαση της 13ης Μαρτίου 2013, Inglewood κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, T-229/11 και T-276/11, EU:T:2013:127, σκέψη 71). Πάντως, σε τομέα στον οποίο η Διοίκηση διαθέτει τέτοια εξουσία εκτιμήσεως, μια απλή πρακτική, όσο συνήθης και αν είναι, δεν ισοδυναμεί με ακριβή, ανεπιφύλακτη και συγκλίνουσα πληροφόρηση η οποία θα μπορούσε πράγματι να δημιουργήσει δικαιολογημένη προσδοκία (πρβλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 2ας Δεκεμβρίου 2020, Thunus κ.λπ. κατά ΕΤΕπ, T-247/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2020:577, σκέψη 70 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι, μέχρι την απόφαση του 2023, οι τροποποιήσεις που είχε επιφέρει το Κοινοβούλιο στο ΕΠΣΚ επηρέαζαν συστηματικά μόνον τους δικαιούχους του εν λόγω καθεστώτος που δεν ελάμβαναν ακόμη επικουρική σύνταξή δεν μπορεί να δημιουργήσει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ως προς το ότι οι μελλοντικές μεταρρυθμίσεις του ΕΠΣΚ θα αφορούσαν μόνον αυτούς.

75 Πρέπει να προστεθεί ότι από τα στοιχεία της δικογραφίας και τις δηλώσεις του Κοινοβουλίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι η πρακτική που μνημονεύθηκε στη σκέψη 74 ανωτέρω στηριζόταν στην ερμηνεία που επικρατούσε στις υπηρεσίες του Κοινοβουλίου όσον αφορά το περιεχόμενο των κεκτημένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων. Συγκεκριμένα, οι υπηρεσίες αυτές θεωρούσαν, μεταξύ άλλων, ότι δεν ήταν δυνατή η τροποποίηση του ποσού της σύνταξης που οφειλόταν σε όσους πρώην βουλευτές λάμβαναν ήδη τη σύνταξή τους, διότι άλλως θα θίγονταν τα κεκτημένα δικαιώματά τους. Εντούτοις, το γεγονός αυτό δεν μπορεί να εξομοιωθεί με διαβεβαίωση, κατά την έννοια της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 61 ανωτέρω, ότι η ερμηνεία αυτή επρόκειτο να διατηρηθεί ενόσω ίσχυε το ΕΠΣΚ. Ως εκ τούτου, όπως επισήμανε το Κοινοβούλιο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η εκ μέρους των υπηρεσιών του ερμηνεία εξελίχθηκε υπό το πρίσμα των αποφάσεων που εξέδωσαν τα δικαστήρια της Ένωσης.

76 Κατά τέταρτον, επισημαίνεται ότι οι κανόνες που διέπουν το ΕΠΣΚ έχουν τροποποιηθεί επανειλημμένως, ιδίως το 2009 και το 2018, λόγω της επιδείνωσης της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κατάστασης του Ταμείου. Οι μεταρρυθμίσεις της 1ης Απριλίου 2009 και της 10ης Δεκεμβρίου 2018 αμφισβητήθηκαν από δικαιούχους του ΕΠΣΚ και αποτέλεσαν το αντικείμενο των υποθέσεων επί των οποίων εκδόθηκαν, αντιστοίχως, αφενός, οι αποφάσεις της 18ης Οκτωβρίου 2011, Purvis κατά Κοινοβουλίου (T-439/09, EU:T:2011:600), και της 13ης Μαρτίου 2013, Inglewood κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου (T-229/11 και T-276/11, EU:T:2013:127), και, αφετέρου, οι αποφάσεις της 15ης Σεπτεμβρίου 2021, Ashworth κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου (T-720/19 έως T-725/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:580), της 15ης Σεπτεμβρίου 2021, Αρναουτάκης κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου (T-240/20 έως T-245/20, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:590), της 9ης Μαρτίου 2023, Grossetête κατά Κοινοβουλίου (C-714/21 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2023:187), και της 9ης Μαρτίου 2023, Galeote και Watson κατά Κοινοβουλίου (C-715/21 P και C-716/21 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2023:190). Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, κατά τη διάρκεια των συζητήσεων που προηγήθηκαν της έγκρισης της μεταρρύθμισης της 10ης Δεκεμβρίου 2018, το Προεδρείο είχε επισημάνει ότι η μεταρρύθμιση αυτή θα ήταν ανεπαρκής. Είχε ζητήσει από τον Γενικό Γραμματέα του Κοινοβουλίου να προτείνει πρόσθετα μέτρα έως το τέλος του 2020, συμπεριλαμβανομένης της αναστολής ή της μείωσης της επικαιροποίησης του ποσού των συντάξεων, και να εξετάσει περαιτέρω μέτρα για την εξεύρεση μιας πιο μακροπρόθεσμης λύσης για το Ταμείο.

77 Κατά συνέπεια, οι δικαιούχοι του ΕΠΣΚ, όπως οι προσφεύγοντες, γνώριζαν οπωσδήποτε το πλαίσιο εντός του οποίου εκδόθηκε η απόφαση του 2023, ήτοι την ανάγκη μεταρρύθμισης των όρων του ΕΠΣΚ.

78 Για όλους αυτούς τους λόγους, η εξεταζόμενη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί κατά το μέρος που αφορά παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, χωρίς να απαιτείται να εξεταστούν οι ενστάσεις απαραδέκτου που προέβαλε συναφώς το Κοινοβούλιο ή το παραδεκτό των εγγράφων τα οποία επικαλέστηκαν οι προσφεύγοντες και επισυνάπτονται στο υπόμνημα απαντήσεως.

79 Όσον αφορά, αφετέρου, την προβαλλόμενη παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι η απόφαση του 2023 δεν περιλαμβάνει μεταβατικά μέτρα.

80 Πράγματι, το Προεδρείο αποφάσισε ότι τα επίμαχα μέτρα θα εφαρμόζονταν χωρίς να θεσπιστεί μεταβατικό καθεστώς για τον λόγο, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 8 της απόφασης του 2023, ότι, δεδομένης της σοβαρότητας των προβλημάτων χρηματοδότησης του ΕΠΣΚ και του κινδύνου εξάντλησης των ρευστών διαθεσίμων του Ταμείου στο εγγύς μέλλον, η θέσπιση ενός τέτοιου καθεστώτος θα μπορούσε να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο τις προβλεπόμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις των μέτρων αυτών. Ως εκ τούτου, η απόφαση του 2023 εκδόθηκε στις 12 Ιουνίου 2023, δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στις 29 Ιουνίου 2023 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 2023.

81 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η θεμελιώδης επιταγή της ασφάλειας δικαίου, στις διάφορες εκφάνσεις της, σκοπεί στη διασφάλιση της προβλεψιμότητας των καταστάσεων και των εννόμων σχέσεων που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης (βλ. απόφαση της 9ης Μαρτίου 2023, Grossetête κατά Κοινοβουλίου, C-714/21 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2023:187, σκέψη 120 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Η αρχή της ασφάλειας δικαίου επιτάσσει να παρέχει η ρύθμιση της Ένωσης στους ενδιαφερομένους τη δυνατότητα να γνωρίζουν με ακρίβεια την έκταση των υποχρεώσεων που τους επιβάλλει και οι τελευταίοι να έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν σαφώς

τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και να λαμβάνουν ως εκ τούτου τα μέτρα τους (βλ. απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2024, Coppo Gavazzi κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, C-725/20 P, EU:C:2024:766, σκέψη 123 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

82 Στο πλαίσιο των υπαλληλικών διαφορών της Ένωσης, έχει κριθεί ότι οι υπάλληλοι δεν έχουν δικαίωμα στη διατήρηση του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης όπως αυτός ίσχυε κατά τον χρόνο της πρόσληψής τους και ότι, μολονότι ο νομοθέτης της Ένωσης είναι ελεύθερος να επιφέρει ανά πάσα στιγμή στους κανόνες του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης τις τροποποιήσεις που κρίνει ότι είναι προς το συμφέρον της υπηρεσίας και να θεσπίσει, για το μέλλον, διατάξεις δυσμενέστερες για τους οικείους υπαλλήλους, τούτο ισχύει υπό την προϋπόθεση ότι ορίζεται μεταβατική περίοδος επαρκούς διάρκειας ώστε να αποφεύγεται η αιφνίδια τροποποίηση της μεθόδου εκκαθάρισης θεμελιωμένων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων. Σκοπός του χρονικού αυτού διαστήματος είναι να αποτραπεί το ενδεχόμενο προσβολής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ως προς τη διατήρηση μιας ρύθμισης σε ισχύ (βλ. απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2021, Ashworth κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, T-720/19 έως T-725/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:580, σκέψεις 129 και 132 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

83 Επιπλέον, ακόμη και αν υποτεθεί ότι έχει δημιουργηθεί εν προκειμένω δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, πράγμα που δεν ισχύει, η λήψη μεταβατικών μέτρων όσον αφορά καταστάσεις που, μολονότι γεννήθηκαν πριν από τη θέση σε ισχύ της νέας ρύθμισης, δεν έχουν ακόμη παύσει ενδέχεται να αντιβαίνει σε επιτακτικό δημόσιο συμφέρον. Επομένως, ελλείψει επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος, η απουσία μεταβατικών μέτρων για την προστασία της εμπιστοσύνης που δημιούργησε βασίμως σε επιχειρηματία η νομοθεσία της Ένωσης συνιστά παράβαση υπέρτερου κανόνα δικαίου (βλ. απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2021, Ashworth κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, T-720/19 έως T-725/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:580, σκέψη 133 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

84 Εν προκειμένω, τα επίμαχα μέτρα εξετάστηκαν υπό το πρίσμα της εξαιρετικά ευαίσθητης κατάστασης του Ταμείου, το ενεργητικό του οποίου κυμαινόταν, στα τέλη Μαΐου του 2023, μεταξύ 43 και 44 εκατομμυρίων ευρώ, τη στιγμή που το ετήσιο ποσό των καταβλητέων συντάξεων κυμαινόταν κατά μέσο όρο μεταξύ 22 και 23 εκατομμυρίων ευρώ έως το 2030. Στο πλαίσιο αυτό, η βραχυπρόθεσμη διαφύλαξη του Ταμείου επέβαλλε, εν πάση περιπτώσει, τη λήψη μέτρων με άμεσο αποτέλεσμα και μπορούσε, επομένως, να συνιστά επιτακτικό δημόσιο συμφέρον ικανό να δικαιολογήσει τη μη λήψη μεταβατικών μέτρων.

85 Συνεπώς, η υπό κρίση αιτίαση πρέπει να απορριφθεί στο μέτρο που στηρίζεται σε παραβίαση της αρχής της ασφάλειας του δικαίου, χωρίς να απαιτείται να εξεταστεί η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε το Κοινοβούλιο.

86 Ως εκ τούτου, υπό την επιφύλαξη της εξέτασης των επιχειρημάτων που αφορούν την παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας της απόφασης του 2023 πρέπει να απορριφθεί κατά το μέρος που αφορά παραβίαση των αρχών της ασφάλειας δικαίου, της προστασίας των κεκτημένων δικαιωμάτων και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

3. Επί του τρίτου και του τέταρτου σκέλους κατά το μέρος που αφορούν ένσταση ελλείψεως νομιμότητας της απόφασης του 2023 λόγω προσβολής του δικαιώματος ιδιοκτησίας

87 Με το τρίτο σκέλος του μοναδικού λόγου ακυρώσεως, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ιδίως ότι, λαμβανομένης υπόψη της έκτασης της μείωσης την οποία επιφέρει η απόφαση του 2023 στο ποσό της σύνταξης, η απόφαση αυτή προσβάλλει το βασικό περιεχόμενο του δικαιώματος ιδιοκτησίας. Συγκεκριμένα, πρώτον, το βασικό αυτό περιεχόμενο αντιστοιχεί κατ' ελάχιστον στο ανυπέρβλητο όριο του 50 % του ποσού της σύνταξης, όπως το όριο αυτό έχει καθοριστεί από τη νομολογία σχετικά με την οδηγία 2008/94/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, περί προστασίας των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη (ΕΕ 2008, L 283, σ. 36). Τούτο δε κατά μείζονα λόγο διότι, αφενός, το Κοινοβούλιο δεν διέθετε το περιθώριο εκτιμήσεως που η οδηγία αυτή παρείχε στα κράτη μέλη και, αφετέρου, το Κοινοβούλιο ήταν, εν πάση περιπτώσει, υπεύθυνο σε περίπτωση εξάντλησης των κεφαλαίων του Ταμείου, περίπτωση η οποία και προβλεπόταν και μπορούσε να προβλεφθεί, ιδίως από το 2009 και μετά, και επρόκειτο να επέλθει το 2024. Οι προσφεύγοντες συνάγουν εξ αυτού ότι η απόφαση του 2023 έχει ως αποτέλεσμα να καταργεί παρανόμως την ευθύνη του Κοινοβουλίου. Δεύτερον, η απόφαση του 2023 μετακυλίει δυσανάλογο βάρος στους δικαιούχους του Ταμείου για τη μείωση του ελλείμματός του.

88 Με το τέταρτο σκέλος του μοναδικού λόγου ακυρώσεως, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων, ότι η απόφαση του 2023 είναι παράνομη διότι, αφενός, δεν στηρίζεται σε στάθμιση των εμπλεκόμενων συμφερόντων και, αφετέρου, δεν συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας. Συναφώς, ισχυρίζονται ότι ο αφηρημένος σκοπός γενικού συμφέροντος της μείωσης του ελλείμματος του Ταμείου, ο οποίος ήταν ο μοναδικός σκοπός της απόφασης του 2023, δεν είναι ούτε αναγκαίος, ούτε θεμιτός, ούτε σύμφωνος με την αρχή της αναλογικότητας, δεδομένου ότι το έλλειμμα του Ταμείου ήταν αναμενόμενο, το Κοινοβούλιο είχε δεσμευθεί να το καλύψει και, εν πάση περιπτώσει, δεν υφίστατο υποχρέωση διατήρησης αναλογιστικής ισορροπίας όσον αφορά το Ταμείο. Οι προσφεύγοντες υπογραμμίζουν ότι τα προβλήματα ρευστότητας του Ταμείου απορρέουν από τον σχεδιασμό και τη λειτουργία του, ως προς τα οποία υπεύθυνο είναι το Κοινοβούλιο. Επιπλέον, κατά την άποψή τους, η εξισορρόπηση του ελλείμματος θα επιβάρυνε εξ ολοκλήρου ή υπέρμετρα τους δικαιούχους του ΕΠΣΚ, κατά παράβαση της κατανομής των δύο τρίτων/ενός τρίτου που ίσχυε έως τότε. Προσθέτουν ότι ούτε η ρήτρα περί επιστροφής των προσαυξημένων εισφορών ούτε η ρήτρα αβεβαιότητας είναι ικανές να αναιρέσουν τον δυσανάλογο χαρακτήρα της απόφασης του 2023.

89 Το Κοινοβούλιο αντικρούει την επιχειρηματολογία των προσφευγόντων.

α) Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

90 Το άρθρο 17, παράγραφος 1, του Χάρτη ορίζει τα εξής:

«Κάθε πρόσωπο δικαιούται να είναι κύριος των νομίμως κτηθέντων αγαθών του, να τα χρησιμοποιεί, να τα διαθέτει και να τα κληροδοτεί. Κανείς δεν μπορεί να στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο και έναντι δίκαιης και έγκαιρης αποζημίωσης για την απώλειά της. Η χρήση των αγαθών μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς από το νόμο, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο προς το γενικό συμφέρον.»

91 Η διάταξη αυτή συνιστά κανόνα δικαίου που αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες [βλ. απόφαση της 21ης Μαΐου 2019, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Επικαρπία επί γεωργικών γαιών), C-235/17, EU:C:2019:432, σκέψη 68 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

92 Σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, στον βαθμό που ο Χάρτης περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα διασφαλιζόμενα από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες που τους αποδίδει η εν λόγω Σύμβαση. Επομένως, κατά την ερμηνεία του άρθρου 17 του Χάρτη πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με το άρθρο 1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, το οποίο κατοχυρώνει την προστασία του δικαιώματος ιδιοκτησίας ως όριο ελάχιστης προστασίας [πρβλ. απόφαση της 21ης Μαΐου 2019, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Επικαρπία επί γεωργικών γαιών), C-235/17, EU:C:2019:432, σκέψη 72 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

93 Έχει ήδη διαπιστωθεί ότι, κατά τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, όταν μια νομοθεσία προβλέπει την αυτόματη καταβολή κοινωνικής παροχής, αφορά περιουσιακό συμφέρον το οποίο εμπίπτει, για τα πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις της, στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Επομένως, τα δικαιώματα που απορρέουν από την καταβολή εισφορών σε σύστημα κοινωνικής ασφάλισης συνιστούν περιουσιακά δικαιώματα για τους σκοπούς του άρθρου αυτού (απόφαση της 13ης Ιουνίου 2017, Florescu κ.λπ., C-258/14, EU:C:2017:448, σκέψη 50), η δε μείωση του ποσού σύνταξης γήρατος η οποία είναι ικανή να επηρεάσει την ποιότητα ζωής του ενδιαφερομένου συνιστά περιορισμό του δικαιώματός του ιδιοκτησίας (βλ. απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2024, Coppo Gavazzi κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, C-725/20 P, EU:C:2024:766, σκέψη 104 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

94 Επομένως, εν προκειμένω, όπως αναγνωρίζει και το Κοινοβούλιο, η απόφαση του 2023, στο μέτρο που έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του ποσού της σύνταξης των προσφευγόντων, περιορίζει το δικαίωμά τους ιδιοκτησίας.

95 Υπενθυμίζεται, ωστόσο, ότι το δικαίωμα ιδιοκτησίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 17 του Χάρτη, δεν συνιστά απόλυτο προνόμιο και ότι η άσκησή του μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς που δικαιολογούνται από σκοπούς γενικού συμφέροντος τους οποίους επιδιώκει η Ένωση (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Ledra Advertising κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ, C-8/15 P έως C-10/15 P, EU:C:2016:701, σκέψη 69). Πάντως, σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του Χάρτη, κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται σε αυτόν πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο και να σέβεται το βασικό περιεχόμενό τους. Το άρθρο 52, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του Χάρτη προσθέτει ότι, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, περιορισμοί επιτρέπεται να επιβάλλονται μόνον εφόσον είναι αναγκαίοι και ανταποκρίνονται πραγματικά σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος τους οποίους αναγνωρίζει η Ένωση ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων.

96 Εν προκειμένω, οι προσφεύγοντες προβάλλουν, στο πλαίσιο της πρώτης αιτίασης, ότι η απόφαση του 2023 αντιβαίνει στο άρθρο 52, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του Χάρτη. Μολονότι αναγνωρίζουν ότι η προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας την οποία επιφέρει η απόφαση του 2023 προβλέπεται από τον νόμο, εντούτοις, υποστηρίζουν ότι η απόφαση αυτή προσβάλλει το βασικό περιεχόμενο του δικαιώματος ιδιοκτησίας.

97 Με τη δεύτερη αιτίαση, οι προσφεύγοντες προβάλλουν ότι, εν πάση περιπτώσει, η απόφαση του 2023 αντιβαίνει στο άρθρο 52, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του Χάρτη καθόσον θίγει δυσανάλογα το δικαίωμα ιδιοκτησίας.

β) Επί της πρώτης αιτιάσεως, η οποία αφορά προσβολή του βασικού περιεχομένου του δικαιώματος ιδιοκτησίας

98 Κατ' ουσίαν, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι, πρώτον, η απόφαση του 2023 επιφέρει υπέρμετρη μείωση του ποσού των συντάξεων, η οποία κυμαίνεται μεταξύ 60,15 % και 70,71 %, δεύτερον, ότι η απόφαση αυτή καταργεί παρανόμως την ευθύνη του Κοινοβουλίου και, τρίτον, ότι η μείωση του ελλείμματος του Ταμείου επιβαρύνει δυσανάλογα τους δικαιούχους του κατά παράβαση του έως τότε εφαρμοζόμενου βασικού κανόνα περί επιμερισμού του βάρους του συστήματος.

99 Υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 17, παράγραφος 1, του Χάρτη προστατεύει το περιουσιακό δικαίωμα που έχουν αποκτήσει οι προσφεύγοντες λόγω της καταβολής εισφορών στο Ταμείο. Αντιθέτως, η διάταξη αυτή δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παρέχει δικαίωμα σύνταξης συγκεκριμένου ποσού (πρβλ. απόφαση της 13ης Ιουνίου 2017, Florescu κ.λπ., C-258/14, EU:C:2017:448, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

100 Επομένως, εν προκειμένω, το περιουσιακό δικαίωμα των προσφευγόντων, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 17, παράγραφος 1, του Χάρτη, συνίσταται σε δικαίωμα λήψης σύνταξης στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ και όχι σε απαίτηση συγκεκριμένου ποσού. Πρέπει, πάντως, να σημειωθεί ότι, μολονότι η απόφαση του 2023 μειώνει το ποσό των συντάξεων που οφείλονται στο πλαίσιο του εν λόγω καθεστώτος, δεν θίγει το κατ' αρχήν δικαίωμα σύνταξης.

101 Εντούτοις, κατά τους προσφεύγοντες, η απορρέουσα από την απόφαση του 2023 μείωση του ποσού των συντάξεων που οφείλονται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ είναι τέτοιας έκτασης ώστε να θίγεται το βασικό περιεχόμενο του δικαιώματος ιδιοκτησίας.

102 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, κατά το Κοινοβούλιο, η εκτίμηση του επιπέδου μείωσης του ποσού των συντάξεων πρέπει, κατ' αρχήν, να πραγματοποιείται υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας και μόνον μια εντελώς ακραία μείωση του ποσού αυτού θα μπορούσε να θίξει το βασικό περιεχόμενο του δικαιώματος ιδιοκτησίας.

103 Όσον αφορά την έκταση της μείωσης του ποσού των συντάξεων που προκύπτει από την απόφαση του 2023, επισημαίνεται ότι οι προσφεύγοντες προσκόμισαν έκθεση πραγματογνωμοσύνης, με ημερομηνία 5 Οκτωβρίου 2023, η οποία συντάχθηκε, κατόπιν αιτήματος του Ταμείου, από γραφείο συμβούλων ειδικευόμενο σε θέματα συντάξεων και κοινωνικής ασφάλισης. Σύμφωνα με την έκθεση αυτή, βάσει αναλογιστικής ανάλυσης, η απόφαση του 2023 καταλήγει σε μείωση κατά μέσο όρο του ποσού των συντάξεων που οφείλονται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ της τάξης του 62,53 %, με το ποσοστό μείωσης να κυμαίνεται μεταξύ 60,15 % και 70,71 %. Αν εξουδετερωθούν οι συνέπειες της αύξησης της ηλικίας συνταξιοδότησης από τα 65 στα 67 έτη, οι οποίες δεν αμφισβητούνται εν προκειμένω, ο σωρευτικός αντίκτυπος της μείωσης κατά 50 % και της κατάργησης της επικαιροποίησης στο ποσό των συντάξεων θα ανερχόταν κατά μέσο όρο σε 61,96 %. Σημειώνεται επίσης ότι το υψηλότερο ποσοστό μείωσης αφορά πρόσωπα τα οποία, σε αντίθεση προς τους προσφεύγοντες, δεν είχαν ακόμη αποκτήσει συνταξιοδοτικά δικαιώματα κατά την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης του 2023.

104 Το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι η έκθεση πραγματογνωμοσύνης δεν έχει καμία αξία για την εκτίμηση της νομιμότητας της απόφασης του 2023, χωρίς ωστόσο να αμφισβητεί τις εκτιμήσεις που περιλαμβάνονται σ' αυτήν ή τις χρησιμοποιηθείσες μεθόδους υπολογισμού. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Κοινοβούλιο παραδέχθηκε ότι δεν διέθετε εκτιμήσεις ως προς το συνολικό επίπεδο της μείωσης του ποσού των συντάξεων που επέφεραν τα δύο επίμαχα μέτρα.

105 Στο πλαίσιο αυτό, και λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων της δικογραφίας, οι εκτιμήσεις που περιλαμβάνονται στην προσκομισθείσα από τους προσφεύγοντες έκθεση πραγματογνωμοσύνης μπορούν, κατά το Γενικό Δικαστήριο, να θεωρηθούν εύλογες.

106 Πρώτον, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι το βασικό περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος ιδιοκτησίας στον τομέα των συντάξεων πρέπει, όσον αφορά ένα καθεστώς όπως το ΕΠΣΚ, να καθορίζεται με βάση το ελάχιστο επίπεδο που εγγυάται η νομολογία σχετικά με το άρθρο 8 της οδηγίας 2008/94.

107 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η οδηγία 2008/94 αποσκοπεί στην προστασία των μισθωτών σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη τους. Κατά το άρθρο της 1, παράγραφος 1, η οδηγία εφαρμόζεται στις απαιτήσεις μισθωτών από συμβάσεις εργασίας ή από σχέσεις εργασίας έναντι εργοδοτών σε κατάσταση αφερεγγυότητας, κατά την έννοια του άρθρου 2, παράγραφος 1. Το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να συστήσουν οργανισμό που θα εγγυάται στους οικείους εργαζομένους την πληρωμή των ανεξόφλητων απαιτήσεών τους. Το άρθρο 8 της οδηγίας προβλέπει ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη θέσπιση των αναγκαίων μέτρων για την προστασία των συμφερόντων των εργαζομένων σε ό,τι αφορά τα κεκτημένα δικαιώματά τους για παροχές γήρατος, στο πλαίσιο των υφισταμένων συστημάτων επαγγελματικής ή διεπαγγελματικής επικουρικής πρόνοιας, εκτός των εθνικών συστημάτων υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης. Η τελευταία αυτή διάταξη έχει ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, προκειμένου να τηρηθεί το ελάχιστο όριο προστασίας, ένας πρώην μισθωτός θα πρέπει να λαμβάνει, σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εργοδότη του, τουλάχιστον το ήμισυ των παροχών γήρατος που απορρέουν από συνταξιοδοτικά δικαιώματα που έχει θεμελιώσει στο πλαίσιο συστήματος επαγγελματικής επικουρικής πρόνοιας (βλ. απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, Pensions-Sicherungs-Verein, C-168/18, EU:C:2019:1128, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

108 Προκαταρκτικώς, διαπιστώνεται ότι, λαμβανομένων υπόψη των αποδεκτών της, ήτοι των κρατών μελών, και του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής της, η οδηγία 2008/94 προδήλως δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω.

109 Επιπλέον, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, σκοπός της οδηγίας 2008/94 δεν είναι να καθορίσει ένα ανώτατο επίπεδο μείωσης του ποσού των συντάξεων, αλλά να θεσπίσει, στο πλαίσιο της υποχρέωσης των κρατών μελών να προστατεύουν τους εργαζομένους που απασχολούνται σε αφερέγγυο εργοδότη, ένα σύστημα εγγύησης των παροχών που οφείλονται στο πλαίσιο επικουρικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος, το οποίο πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 50 % των παροχών αυτών.

110 Κατά τα λοιπά, όπως υποστηρίζει το Κοινοβούλιο, το βασικό περιεχόμενο του θεμελιώδους δικαιώματος ιδιοκτησίας δεν μπορεί να καθοριστεί με γνώμονα τους κανόνες τους οποίους θεσπίζει ο νομοθέτης της Ένωσης και ερμηνεύει ο δικαστής της Ένωσης και οι οποίοι αποσκοπούν στην καθιέρωση ενός εναρμονισμένου επιπέδου προστασίας στον τομέα του εργατικού δικαίου. Πράγματι, ο νομοθέτης της Ένωσης μπορεί να αποφασίσει να θεσπίσει ρύθμιση παρέχουσα στα οικεία πρόσωπα υψηλότερο επίπεδο προστασίας από το όριο ελάχιστης προστασίας που απορρέει από τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

111 Επομένως, ακόμη και αν γίνει δεκτό, πράγμα που αμφισβητήθηκε από το Κοινοβούλιο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι το ποσοστό 50 % μείωσης του ποσού των συντάξεων που οφείλονται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ, το οποίο θεσπίστηκε με την απόφαση του 2023, στηρίχθηκε στη σχετική με το άρθρο 8 της οδηγίας 2008/94 νομολογία, από τη νομολογία αυτή δεν μπορεί

να συναχθεί ότι μείωση σε ποσοστό ανώτερο του 50 % θα ισοδυναμούσε με αποστέρηση του βασικού περιεχομένου του θεμελιώδους δικαιώματος ιδιοκτησίας στον τομέα των επικουρικών συντάξεων.

112 Δεύτερον, το βασικό περιεχόμενο του δικαιώματος ιδιοκτησίας, το οποίο συνίσταται σε δικαίωμα λήψης σύνταξης, δεν μπορεί να καθοριστεί με γνώμονα τον επιμερισμό, μεταξύ βουλευτών και Κοινοβουλίου, της καταβολής των εισφορών στο ΕΠΣΚ ούτε με γνώμονα τη φερόμενη δέσμευση του Κοινοβουλίου να αναλάβει την ευθύνη για το έλλειμμα του Ταμείου. Πράγματι, τα ζητήματα αυτά συνδέονται με τη χρηματοδότηση του ΕΠΣΚ και, ως εκ τούτου, ουδεμία σχέση έχουν με το ζήτημα του σεβασμού του δικαιώματος λήψης σύνταξης στο πλαίσιο του εν λόγω καθεστώτος.

113 Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο διαπιστώνει ότι, μετά την έναρξη ισχύος της απόφασης του 2023, το μηνιαίο ποσό των συντάξεων ανέρχεται σε 900 ευρώ, 1 800 ευρώ και 2 700 ευρώ για τους δικαιούχους που έχουν καταβάλει εισφορές επί πέντε, δέκα και δεκαπέντε έτη, αντιστοίχως. Είναι μεν αληθές ότι τα ποσά αυτά προκύπτουν από την εφαρμογή σημαντικής μείωσης της τάξης του 50 %, πλην όμως δεν είναι αμελητέα δεδομένων των διαφορετικών περιόδων εισφορών.

114 Επομένως, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων περιστάσεων της υπό κρίση υπόθεσης και της νομολογίας κατά την οποία το άρθρο 17, παράγραφος 1, του Χάρτη δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παρέχει δικαίωμα σύνταξης συγκεκριμένου ποσού (βλ. σκέψη 99 ανωτέρω), οι προσφεύγοντες δεν απέδειξαν ότι η μείωση του ποσού των καταβλητέων στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ συντάξεων, η οποία επήλθε με την απόφαση του 2023, της τάξης που μνημονεύθηκε στη σκέψη 103 ανωτέρω, θα καθιστούσε το συνταξιοδοτικό δικαίωμα κενό περιεχομένου και, ως εκ τούτου, θα έθιγε το βασικό περιεχόμενο του δικαιώματος ιδιοκτησίας.

115 Επομένως, η πρώτη αιτίαση πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμη.

γ) Επί της δεύτερης αιτιάσεως, η οποία αφορά δυσανάλογη προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας

116 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι η απόφαση του 2023 αντιβαίνει, εν πάση περιπτώσει, στο άρθρο 52, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, του Χάρτη καθόσον θίγει δυσανάλογα το δικαίωμα ιδιοκτησίας.

117 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η αρχή της αναλογικότητας, η οποία συγκαταλέγεται στις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, επιτάσσει οι πράξεις που θεσπίζει ο νομοθέτης της Ένωσης να είναι πρόσφορες για την επίτευξη των επιδιωκόμενων με την οικεία ρύθμιση θεμιτών σκοπών και να μην υπερβαίνουν τα όρια αυτού που είναι αναγκαίο για την επίτευξη των εν λόγω σκοπών, εξυπακουομένου ότι, εφόσον υφίσταται επιλογή μεταξύ περισσότερων κατάλληλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο επαχθές και ότι τα δυσμενή αποτελέσματα που προκαλούνται δεν πρέπει να είναι υπέρμετρα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς (βλ. απόφαση της 16ης Φεβρουαρίου 2022, Ουγγαρία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-156/21, EU:C:2022:97, σκέψη 340 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

118 Όσον αφορά τον δικαστικό έλεγχο της τήρησης των προϋποθέσεων που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 117 ανωτέρω, έχει ήδη κριθεί, όσον αφορά τη ρύθμιση του ΕΠΣΚ, ότι, λαμβανομένης υπόψη της ευρείας εξουσίας εκτιμήσεως που διαθέτει το Κοινοβούλιο, μόνον ο προδήλως ακατάλληλος χαρακτήρας ληφθέντος μέτρου σε σχέση με τον σκοπό που το θεσμικό αυτό όργανο είναι επιφορτισμένο να επιδιώκει μπορεί να επηρεάσει τη νομιμότητα του μέτρου (πρβλ.

αποφάσεις της 13ης Μαρτίου 2013, Inglewood κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, T-229/11 και T-276/11, EU:T:2013:127, σκέψη 71, και της 15ης Σεπτεμβρίου 2021, Ashworth κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, T-720/19 έως T-725/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:580, σκέψη 97).

119 Επομένως, το ζήτημα δεν είναι εάν τα μέτρα που θεσπίστηκαν με την απόφαση του 2023 ήταν τα μόνα ή τα καλύτερα δυνατά, αλλά εάν ήταν προδήλως ακατάλληλα σε σχέση με τους σκοπούς που επιδίωκε το Κοινοβούλιο (πρβλ. απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 2019, Τσεχική Δημοκρατία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-482/17, EU:C:2019:1035, σκέψη 77 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

120 Προκειμένου να διαπιστωθεί εάν η απόφαση του 2023 είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας, πρέπει να εξεταστεί, πρώτον, εάν τα επίμαχα μέτρα επιδιώκουν θεμιτούς σκοπούς, δεύτερον, εάν είναι πρόσφορα για την επίτευξή τους, τρίτον, εάν δεν βαίνουν προδήλως πέραν του αναγκαίου μέτρου για την επίτευξή τους και, τέταρτον, εάν είναι αναλογικά σε σχέση με αυτούς, στο μέτρο που είναι αποτέλεσμα δίκαιης στάθμισης των διαφόρων εμπλεκόμενων συμφερόντων.

1) Επί της υπάρξεως θεμιτών σκοπών

121 Οι προσφεύγοντες αναγνωρίζουν μεν ότι η απόφαση του 2023 επιδιώκει σκοπό γενικού συμφέροντος, πλην όμως αμφισβητούν τη νομιμότητα του σκοπού αυτού.

122 Από τις αιτιολογικές σκέψεις 1, 2 και 6 της απόφασης του 2023 προκύπτει ότι τα ληφθέντα μέτρα αποσκοπούσαν, λαμβανομένης υπόψη της «εξαιρετικά ευαίσθητης» οικονομικής κατάστασης του Ταμείου, ιδίως δε των «εξαιρετικά σοβαρών» προβλημάτων ρευστότητάς του και του αναλογιστικού ελλείμματός του, στη βραχυπρόθεσμη διαφύλαξη του Ταμείου, προς το συμφέρον των υφιστάμενων και μελλοντικών δικαιούχων του ΕΠΣΚ, και στην αποφυγή ή, τουλάχιστον, τον περιορισμό των αρνητικών συνεπειών για τους Ευρωπαίους φορολογουμένους.

123 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, δεδομένου ότι το Ταμείο είναι επιφορτισμένο με την καταβολή των επικουρικών συντάξεων στους πρώην βουλευτές (βλ. σκέψη 9 ανωτέρω), η διαφύλαξή του, έστω και βραχυπρόθεσμα, συνιστά θεμιτό σκοπό.

124 Υπενθυμίζεται επίσης ότι το ΕΠΣΚ στηριζόταν, αρχικώς, σε αναλογιστικό υπολογισμό, στο πλαίσιο του οποίου το σύνολο των ετήσιων εισφορών των ασφαλισμένων και του Κοινοβουλίου έπρεπε, κατ' αρχήν, να καλύπτει το σύνολο των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων που αποκτώνται κατά το ίδιο έτος, δεδομένου ότι οι εισφορές αυτές καταβάλλονται κατά το ένα τρίτο από τον ασφαλισμένο και κατά τα δύο τρίτα από το Κοινοβούλιο (βλ. σκέψη 8 ανωτέρω). Βεβαίως, η αρχή της οικονομικής ισορροπίας του Ταμείου έχει θιγεί λόγω της έναρξης ισχύος του Καθεστώτος και των μέτρων εφαρμογής του, δεδομένου ότι έχει παύσει, πλην εξαιρέσεων, η χρηματοδότηση του Ταμείου με εισφορές. Γεγονός παραμένει ότι, δεδομένου ότι το Κοινοβούλιο είχε ήδη συμβάλει κατά τα δύο τρίτα στη χρηματοδότηση του ΕΠΣΚ, η έστω και μερική κάλυψη από το Κοινοβούλιο ενός σημαντικού αναλογιστικού ελλείμματος είναι πιθανό να αυξήσει την οικονομική επιβάρυνση που συνεπάγεται το καθεστώς αυτό για τον Ευρωπαίο φορολογούμενο. Συνεπώς, συνιστά θεμιτό σκοπό ο περιορισμός των αρνητικών συνεπειών που συνεπάγεται για τον Ευρωπαίο φορολογούμενο το έλλειμμα του Ταμείου (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 9ης Μαρτίου 2023, Grossetête κατά Κοινοβουλίου, C-714/21 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2023:187, σκέψη 112).

125 Ως εκ τούτου, οι σκοποί τους οποίους επιδίωκε η απόφαση του 2023 ήταν θεμιτοί και απηχούσαν τις ανησυχίες του Κοινοβουλίου σχετικά με τα προβλήματα ρευστότητας που έπλητταν το Ταμείο καθώς και με το μέγεθος του αναλογιστικού του ελλείμματος (πρβλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2021, Ashworth κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου, T-720/19 έως T-725/19, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:580, σκέψη 100).

126 Η νομιμότητα των σκοπών που επιδιώκονται με την απόφαση του 2023 δεν αναιρείται από τα επιχειρήματα των προσφευγόντων ότι το Κοινοβούλιο επιδίωξε να απαλλαγεί από την ευθύνη του.

127 Συγκεκριμένα, αφενός, οι προσφεύγοντες αβασίμως διατείνονται ότι η απόφαση του 2023 παραγνωρίζει το περιεχόμενο της δέσμευσης που ανέλαβε το Κοινοβούλιο την 1η Απριλίου 2009 (βλ. σκέψη 67 ανωτέρω).

128 Αφετέρου, οι προσφεύγοντες επικαλούνται την ευθύνη του Κοινοβουλίου ως προς την οικονομική κατάσταση του Ταμείου για τον λόγο ότι δεν προέβλεψε αναλογιστικό μηχανισμό εξισορρόπησης ούτε έλαβε μέτρα για να αντισταθμίσει την κατ' αρχήν παύση καταβολής εισφορών στο Ταμείο μετά την έναρξη ισχύος του Καθεστώτος.

129 Βεβαίως, από τα στοιχεία της δικογραφίας, ιδίως από τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Προεδρείου, προκύπτει ότι, ενώ τα προβλήματα χρηματοδότησης του Ταμείου ήταν γνωστά, ιδίως μετά τη θέσπιση του Καθεστώτος και την οικονομική κρίση του 2007/2008, δεν λήφθηκαν παρά μόνον μέτρα των οποίων η ανεπάρκεια είχε επισημανθεί. Ωστόσο, η ενδεχόμενη ευθύνη του Κοινοβουλίου για την επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης του Ταμείου λόγω της μη λήψης επαρκών μέτρων εξισορρόπησης δεν μπορεί ούτε να του στερήσει τη δυνατότητα να αναλάβει δράσεις για τη μείωση των δημόσιων δαπανών και την προστασία του Ταμείου ούτε να καταστήσει τους σκοπούς αυτούς αθέμιτους.

130 Ως εκ τούτου, οι προσφεύγοντες αβασίμως αμφισβητούν τη νομιμότητα των συμφερόντων στα οποία στηρίζεται η απόφαση του 2023.

2) Επί της καταλληλότητας των μέτρων για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών

131 Υπενθυμίζεται ότι οι σκοποί που επιδιώκονται με την απόφαση του 2023 είναι η βραχυπρόθεσμη διαφύλαξη του Ταμείου και ο περιορισμός των συνεπειών του ελλείμματός του για τους Ευρωπαίους φορολογουμένους.

132 Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην απόφαση του 2023, το ενεργητικό του Ταμείου ανερχόταν, στα τέλη του 2022, σε 52,8 εκατομμύρια ευρώ, ενώ το ποσό των συντάξεων που έπρεπε να καταβληθούν κυμαινόταν μεταξύ 22 και 23 εκατομμυρίων ευρώ ετησίως έως το 2030. Ως εκ τούτου, στην απόφαση του 2023 διευκρινίζεται ότι τα κεφάλαια του Ταμείου θα μπορούσαν να εξαντληθούν το 2024 και θα εξαντλούνταν αναπόφευκτα το 2025 το αργότερο, με μη χρηματοδοτούμενο αναλογιστικό έλλειμμα ύψους περίπου 310 εκατομμυρίων ευρώ. Τα στοιχεία αυτά, τα οποία δεν αμφισβητούνται, επιβεβαιώνονται από τους ετήσιους λογαριασμούς που καταρτίστηκαν στις 31 Δεκεμβρίου 2022.

133 Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην απόφαση του 2023, η μείωση κατά 50 % του ποσού των συντάξεων και η κατάργηση της επικαιροποίησής τους θα καθιστούσε δυνατή την εξοικονόμηση 181,4 εκατομμυρίων ευρώ και 40,4 εκατομμυρίων ευρώ, αντιστοίχως. Οι υποχρεώσεις του Ταμείου θα μειώνονταν κατ' αυτόν τον τρόπο από 362,7 εκατομμύρια ευρώ σε 139 εκατομμύρια ευρώ. Σε

συνδυασμό με την εξοικονόμηση δύο εκατομμυρίων ευρώ από την αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης, τα μέτρα αυτά θα είχαν ως αποτέλεσμα την παράταση της διάρκειας ζωής του Ταμείου κατά δύο ή τρία έτη και τη μείωση του αναλογιστικού ελλείμματος του Ταμείου από 310 σε 86 εκατομμύρια ευρώ.

134 Υπενθυμίζεται επίσης ότι το Προεδρείο αποφάσισε ότι τα εν λόγω μέτρα θα εφαρμόζονταν χωρίς να θεσπιστεί μεταβατικό καθεστώς με το σκεπτικό ότι, δεδομένης της σοβαρότητας των προβλημάτων χρηματοδότησης του ΕΠΣΚ και του κινδύνου να εξαντληθούν τα ρευστά διαθέσιμα του Ταμείου στο εγγύς μέλλον, η θέσπιση μεταβατικού καθεστώτος θα μπορούσε να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο τις προβλεπόμενες δημοσιονομικές επιπτώσεις των εν λόγω μέτρων.

135 Κατά τα λοιπά, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, διαπιστώθηκε ότι η απόφαση του 2023 παρέτεινε όντως τη διάρκεια ζωής του Ταμείου, τα στοιχεία ενεργητικού του οποίου θα έπρεπε, κατά την άποψη του Κοινοβουλίου, να έχουν εξαντληθεί έως τον Δεκέμβριο του 2026.

136 Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι τα μέτρα που θεσπίστηκαν με την απόφαση του 2023 είναι προδήλως πρόσφορα για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών.

3) Επί της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας των μέτρων

137 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι η απόφαση του 2023 προσέβαλε το δικαίωμα ιδιοκτησίας κατά τρόπο που δεν ήταν αναγκαίος και δεν προέκυπτε από στάθμιση των διαφόρων εμπλεκόμενων συμφερόντων.

138 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί εάν το Κοινοβούλιο, μέσω του Προεδρείου του, περιόρισε στο απολύτως αναγκαίο μέτρο την επέμβαση στο δικαίωμα ιδιοκτησίας των δικαιούχων του ΕΠΣΚ, όπως των προσφευγόντων, υπό την έννοια ότι οι επιδιωκόμενοι σκοποί δεν μπορούσαν ευλόγως να επιτευχθούν κατά τρόπο εξίσου αποτελεσματικό με άλλα μέσα που θα έθιγαν λιγότερο το δικαίωμα αυτό, και εάν επέτυχε δίκαιη ισορροπία μεταξύ των απαιτήσεων του επιδιωκόμενου γενικού συμφέροντος και του δικαιώματος ιδιοκτησίας των δικαιούχων. Για την εξέταση αυτή, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία.

139 Πρώτον, από τις αιτιολογικές σκέψεις 2 και 6 της απόφασης του 2023 προκύπτει ότι το Προεδρείο εξέτασε διάφορες πιθανές λύσεις και μέτρα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ρευστότητας του Ταμείου και τη μείωση του αναλογιστικού ελλείμματός του, ιδίως μέτρα «λιγότερο παρεμβατικά» από εκείνα που θεσπίστηκαν. Ωστόσο, τα εναλλακτικά αυτά μέτρα απορρίφθηκαν ως ανεπαρκή λόγω της έκτασης των οικονομικών δυσχερειών που αντιμετώπιζε το Ταμείο.

140 Πράγματι, από τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Προεδρείου της 17ης Απριλίου και της 22ας Μαΐου 2023 και από τα σημειώματα του Γενικού Γραμματέα του Κοινοβουλίου που αποτέλεσαν τη βάση για τις συζητήσεις του Προεδρείου προκύπτει ότι είχαν αρχικώς εξεταστεί διάφορες επιλογές, οι οποίες τελικά περιορίστηκαν σε δύο, ήτοι σε αυτήν που υιοθετήθηκε με την απόφαση του 2023 και σε μια άλλη που συνίστατο στη μείωση του ποσού των συντάξεων κατά 50 % χωρίς να τροποποιηθούν οι λοιπές παράμετροι του καθεστώτος. Αξιολογήθηκαν οι νομικοί κίνδυνοι κάθε επιλογής, καθώς και ο αντίκτυπος καθεμιάς στο αναλογιστικό έλλειμμα και στη διάρκεια ζωής του Ταμείου και το Προεδρείο τάχθηκε υπέρ της «πιο φιλόδοξης» επιλογής.

141 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η απόφαση του 2023 δεν οδηγεί σε εξάλειψη του αναλογιστικού ελλείμματος του Ταμείου, αλλά σε σημαντική μείωσή του, από 310 σε 86 εκατομμύρια ευρώ. Απαντώντας σε ερωτήσεις που τέθηκαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Κοινοβούλιο ανέφερε, κατ' ουσίαν, ότι σκοπός της μεταρρύθμισης του ΕΠΣΚ ήταν να μειωθεί σημαντικά το ποσό του εν λόγω ελλείμματος, χωρίς να έχει καθοριστεί συγκεκριμένο προς επίτευξη ποσό. Προσέθεσε ότι το επίπεδο της μείωσης του εν λόγω ελλείμματος είχε καθοριστεί με βάση ιδίως ένα ποσοστό μείωσης του ποσού των συντάξεων που, κατά την άποψή του, ήταν αποδεκτό υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου.

142 Δεύτερον, η αιτιολογική σκέψη 6 της απόφασης του 2023 αναφέρει ότι το Προεδρείο έλαβε υπόψη τον λόγο του συνολικού ποσού των συντάξεων που λαμβάνουν ατομικά οι δικαιούχοι στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ προς το σύνολο των ατομικών εισφορών τους. Έτσι, κατά μέσο όρο, για κάθε ευρώ που επενδύθηκε στο Ταμείο, οι δικαιούχοι έλαβαν 4,7 ευρώ, με το ποσό αυτό να ανέρχεται σε 14,3 ευρώ για το 16 % εξ αυτών.

143 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, έως τις 30 Ιουνίου 2023, το ποσό της σύνταξης ανερχόταν, για κάθε έτος θητείας κατά το οποίο καταβλήθηκαν εισφορές, στο 3,5 % της βάσης που αντιστοιχούσε στο 40 % του μισθού δικαστή του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με ελάχιστο ποσό οριζόμενο στο 10,5 % της εν λόγω βάσης και με ανώτατο ποσό ίσο με το 70 % αυτής. Από το σημείωμα του Γενικού Γραμματέα του Κοινοβουλίου της 12ης Απριλίου 2023 προκύπτει ότι, μετά την επικαιροποίηση της ανωτέρω βάσης το 2022, το μηνιαίο ποσό της σύνταξης επρόκειτο να ανέλθει σε περίπου 1 700 ευρώ, 3 400 ευρώ και 5 100 ευρώ για τους δικαιούχους που έχουν καταβάλει εισφορές επί πέντε, δέκα και δεκαπέντε έτη, αντιστοίχως.

144 Τρίτον, από το σημείωμα του Γενικού Γραμματέα του Κοινοβουλίου της 12ης Μαΐου 2023 προκύπτει ότι τα επίμαχα μέτρα εξετάστηκαν από κοινού με τη δυνατότητα που είχαν οι ασφαλισμένοι να ζητήσουν την έξοδό τους από το ΕΠΣΚ και την καταβολή της σύνταξης υπό τη μορφή τελικού εφάπαξ ποσού. Η δυνατότητα αυτή, η οποία υφίστατο ήδη υπέρ των ασφαλισμένων στο ΕΠΣΚ που δεν είχαν ακόμη λάβει σύνταξη, επεκτάθηκε στο σύνολο των ασφαλισμένων και προβλέφθηκε ότι το προαναφερθέν εφάπαξ ποσό θα αντιστοιχούσε, κατ' ουσίαν, στη διαφορά μεταξύ του ποσού των ατομικών εισφορών που έχει καταβάλει ο βουλευτής ή ο πρώην βουλευτής, προσαυξημένων κατά 20 %, και του ποσού των συντάξεων που είχαν ήδη ληφθεί. Το μέτρο αυτό εντάσσεται σε ένα πλαίσιο στο οποίο η μείωση του ποσού των συντάξεων που προβλέπει η απόφαση του 2023 επηρεάζει, ως εκ της φύσεώς της, περισσότερο τα πρόσωπα που δεν είναι ακόμη συνταξιούχοι ή που άρχισαν να λαμβάνουν τη σύνταξή τους λίγο πριν από την έκδοση της απόφασης του 2023. Κατά την αιτιολογική σκέψη 7 της απόφασης του 2023, κατ' ουσίαν, τα πρόσωπα αυτά ενδέχεται να προτιμήσουν να εξέλθουν του καθεστώτος λόγω των τροποποιήσεων που επήλθαν και της αβεβαιότητας που περιβάλλει το μέλλον του Ταμείου.

145 Τέταρτον, η απόφαση του 2023 περιλαμβάνει «ρήτρα απρόβλεπτου κινδύνου», γνωστή και ως «ρήτρα αβεβαιότητας» ή «ρήτρα απρόοπτης μεταβολής των συνθηκών», βάσει της οποίας ο δικαιούχος μπορεί να υποβάλει αίτηση προσαύξησης της σύνταξης εάν αποδείξει ότι, κατόπιν της μείωσης του ποσού της σύνταξης που οφείλεται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ, θα ζει κάτω από το όριο του κινδύνου φτώχειας.

146 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων αυτών, διαπιστώνονται τα ακόλουθα.

147 Πρώτον, όσον αφορά την ίδια τη στάθμιση των διαφόρων εμπλεκόμενων συμφερόντων, από την αιτιολογική σκέψη 6 της απόφασης του 2023 προκύπτει ότι τα επίμαχα μέτρα επελέγησαν λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, των συμφερόντων των δικαιούχων, υφιστάμενων ή

μελλοντικών, του ΕΠΣΚ και ότι εξετάστηκαν και άλλα μέτρα που έθιγαν σε μικρότερο βαθμό το δικαίωμα ιδιοκτησίας των δικαιούχων του καθεστώτος αυτού. Επιπλέον, η απόφαση του 2023 δεν εξαλείφει το αναλογιστικό έλλειμμα του Ταμείου. Προβλέπει ότι μέρος του ελλείμματος εξακολουθεί να βαρύνει τον προϋπολογισμό του Κοινοβουλίου και, ως εκ τούτου, τον Ευρωπαίο φορολογούμενο.

148 Επομένως, η απόφαση του 2023 είναι κατ' ανάγκην αποτέλεσμα της στάθμισης των εμπλεκόμενων συμφερόντων, ήτοι, αφενός, των συμφερόντων των δικαιούχων του ΕΠΣΚ και, αφετέρου, των συμφερόντων του Ευρωπαίου φορολογουμένου. Ως εκ τούτου, οι προσφεύγοντες αβασίμως διατείνονται ότι το Κοινοβούλιο παρέλειψε, πλήρως και απολύτως, να σταθμίσει άλλα εμπλεκόμενα συμφέροντα πέραν των δημοσιονομικών.

149 Δεύτερον, όσον αφορά το αποτέλεσμα της στάθμισης των διαφόρων εμπλεκόμενων συμφερόντων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα επίμαχα μέτρα έχουν σημαντικές οικονομικές συνέπειες για τους προσφεύγοντες. Πράγματι, μειώνουν σημαντικά το ποσό των συντάξεων που οι ίδιοι λάμβαναν στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ έως τις 30 Ιουνίου 2023. Η μείωση αυτή είναι επίσης αιφνίδια καθόσον δεν έχει προβλεφθεί μεταβατικό καθεστώς.

150 Συναφώς, αφενός, το Γενικό Δικαστήριο εκτιμά ότι το γεγονός ότι το ΕΠΣΚ είναι προαιρετικό επικουρικό συνταξιοδοτικό καθεστώς αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την εκτίμηση της αναλογικότητας των επίμαχων μέτρων. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι η ένταξη στο ΕΠΣΚ δεν είναι υποχρεωτική, ορισμένοι μόνον από τους πρώην βουλευτές λαμβάνουν σύνταξη στο πλαίσιο του καθεστώτος αυτού. Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι η σύνταξη που καταβάλλεται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ δεν αποτελεί τη μόνη σύνταξη που χορηγείται για τα έτη κατά τα οποία οι προσφεύγοντες κατέβαλαν εισφορές στο εν λόγω καθεστώς. Για τα έτη αυτά, οι τελευταίοι εισπράττουν, κατ' εφαρμογήν του παραρτήματος ΙΙΙ των ρυθμίσεων ΕΑΒ (βλ. σκέψη 7 ανωτέρω), σύνταξη που καταβάλλεται είτε από τα κράτη μέλη, όπως, κατά περίπτωση, συμπληρώνεται από το Κοινοβούλιο, είτε από το Κοινοβούλιο. Κατά τα λοιπά, οι προσφεύγοντες που επανεξελέγησαν μετά την έβδομη κοινοβουλευτική περίοδο (2009-2014) λαμβάνουν επίσης κύρια σύνταξη από το Κοινοβούλιο.

151 Στο πλαίσιο αυτό, η μείωση, ακόμη και σημαντική, μιας επικουρικής προαιρετικής σύνταξης δεν έχει το ίδιο περιεχόμενο, όσον αφορά την προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας, με τη μείωση βασικής σύνταξης, η οποία αποτελεί εισόδημα αναπλήρωσης προοριζόμενο να παράσχει στον δικαιούχο της τα αναγκαία μέσα για τη διαβίωσή του και ενδέχεται να είναι η μόνη σύνταξη που ο αυτός λαμβάνει.

152 Αφετέρου, όπως επισήμανε το Κοινοβούλιο, το ποσοστό μείωσης του ποσού των συντάξεων μπορεί να εκτιμηθεί σε συνάρτηση με την απόδοση της επένδυσης που προκύπτει από την καταβολή των εισφορών των ασφαλισμένων, ήτοι μια μέση απόδοση 4,7 ευρώ για κάθε ευρώ που επενδύεται (βλ. σκέψη 142 ανωτέρω). Επιπλέον, η δυνατότητα λήψης της σύνταξης που οφείλεται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ υπό τη μορφή τελικού εφάπαξ ποσού διασφαλίζει, εφόσον γίνει χρήση της, ότι οι ασφαλισμένοι θα ανακτήσουν τουλάχιστον ένα ποσό ανάλογο προς τις εισφορές που έχουν καταβάλει, προσαυξημένες κατά 20 %. Πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι η απόφαση του 2023 δεν έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των ονομαστικών ποσών των συντάξεων σε επίπεδο που θα ήταν προδήλως μη εύλογο, δεδομένης της διάρκειας της θητείας και του ύψους των καταβληθεισών εισφορών.

153 Οι συνέπειες των επίμαχων μέτρων επί του δικαιώματος ιδιοκτησίας των προσφευγόντων σταθμίστηκαν σε σχέση με τους δημοσιονομικούς περιορισμούς και την ανάγκη, η οποία επισημάνθηκε επανειλημμένως στις προπαρασκευαστικές εργασίες των διαφόρων μεταρρυθμίσεων του ΕΠΣΚ, συμπεριλαμβανομένης της απόφασης του 2023, να ληφθεί μια υπεύθυνη απόφαση όσον αφορά τα οικονομικά της Ένωσης.

154 Συναφώς, υπενθυμίζεται, κατ' αρχάς, ότι οι δυσχέρειες του Ταμείου οφείλονται, μεταξύ άλλων, στις οικονομικές κρίσεις του 2002 και του 2007/2008. Σύμφωνα με πληροφορίες που επιβεβαίωσε το Κοινοβούλιο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, μετά την τελευταία αυτή κρίση, το Ταμείο κατέγραψε ζημίες ύψους 60 εκατομμυρίων ευρώ. Όπως επισήμανε ο Γενικός Γραμματέας του Κοινοβουλίου στο σημείωμα της 12ης Απριλίου 2023, πολλά εθνικά συνταξιοδοτικά συστήματα, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων βασικής σύνταξης, χρειάστηκε να μεταρρυθμιστούν μετά την κρίση αυτή. Σημειώνεται επίσης ότι πολλά κράτη μέλη αναγκάστηκαν να προβούν σε νομοθετικές μεταρρυθμίσεις που οδήγησαν στη μείωση του ποσού των καταβλητέων συντάξεων προκειμένου να διαφυλαχθεί ή να αποκατασταθεί η οικονομική ισορροπία του επίμαχου συστήματος ή ακόμη και του γενικού προϋπολογισμού τους. Η διαπίστωση αυτή είναι οπωσδήποτε καίρια σε μια κοινωνία με χαρακτηριστικό την αλληλεγγύη, όπως τονίζεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ (απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 2025, Sąd Rejonowy w Białymstoku και Adoreikė, C-146/23 και C-374/23, EU:C:2025:109, σκέψη 71), και σε ένα πλαίσιο στο οποίο το ΕΠΣΚ είχε ήδη χρηματοδοτηθεί κατά τα δύο τρίτα από το Κοινοβούλιο και, επομένως, από τον Ευρωπαίο φορολογούμενο (βλ. σκέψη 124 ανωτέρω).

155 Επισημαίνεται επίσης ότι θα μπορούσε βεβαίως να έχει χρησιμοποιηθεί η κλείδα κατανομής μεταξύ των ασφαλισμένων και του Κοινοβουλίου όσον αφορά τη χρηματοδότηση των εισφορών στο ΕΠΣΚ προκειμένου να καθοριστεί το μερίδιο του ελλείμματος που θα επιβάρυνε τον προϋπολογισμό του Κοινοβουλίου. Ωστόσο, το Κοινοβούλιο διέθετε ευρεία εξουσία εκτιμήσεως (βλ. σκέψη 118 ανωτέρω). Ήταν επομένως ελεύθερο να καθορίσει, υπό την προϋπόθεση της τήρησης της αρχής της αναλογικότητας, άλλου είδους κατανομή όσον αφορά την ανάληψη του αναλογιστικού ελλείμματος του Ταμείου.

156 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, παρά τις σημαντικές επιπτώσεις τους στο δικαίωμα ιδιοκτησίας των δικαιούχων του ΕΠΣΚ, τα επίμαχα μέτρα της απόφασης του 2023 δεν είναι αποτέλεσμα προδήλως ακατάλληλης στάθμισης μεταξύ των συμφερόντων των δικαιούχων του ΕΠΣΚ και των διακυβευόμενων δημοσιονομικών συμφερόντων.

157 Κατόπιν των προεκτεθέντων, πρέπει να απορριφθεί η δεύτερη αιτίαση και, ως εκ τούτου, η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας της απόφασης του 2023 κατά το μέρος που αφορά προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας.

4. Επί του τρίτου και του τέταρτου σκέλους κατά το μέρος που αφορούν ένσταση ελλείψεως νομιμότητας της απόφασης του 2023 λόγω παραβιάσεως των αρχών της διασφάλισης της κοινοβουλευτικής ανεξαρτησίας και της ίσης μεταχείρισης

158 Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι το Κοινοβούλιο παρέλειψε να εκτιμήσει τον αντίκτυπο που είχε η, δυνάμει της απόφασης του 2023, μείωση του ποσού των καταβλητέων στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ συντάξεων επί της γενικής αρχής της διασφάλισης της κοινοβουλευτικής ανεξαρτησίας, η οποία περιλαμβάνει την οικονομική ανεξαρτησία, καθώς και επί της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Κατά την άποψή τους, οι εν λόγω αρχές παραβιάστηκαν δεδομένης της έκτασης της μείωσης αυτής και ελλείψει παρόμοιων μέτρων όσον αφορά την κύρια σύνταξη.

159 Το Κοινοβούλιο αντικρούει την επιχειρηματολογία των προσφευγόντων.

α) Επί της αιτιάσεως που αφορά παραβίαση της αρχής της διασφάλισης κοινοβουλευτικής ανεξαρτησίας

160 Η ανεξαρτησία, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής, των βουλευτών, οι οποίοι, ως εκπρόσωποι του λαού, θεωρείται ότι υπηρετούν το γενικό συμφέρον του, συνιστά μια γενική αρχή που είναι σύμφυτη προς κάθε σύστημα δημοκρατικής κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης (βλ. απόφαση της 7ης Μαρτίου 2018, Gollnisch κατά Κοινοβουλίου, T-624/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:121, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Η διασφάλιση ενδεδειγμένης οικονομικής αποζημίωσης, η οποία να παρέχει τα εχέγγυα ανεξαρτησίας του βουλευτή, δεν μπορεί να περιορίζεται μόνον στη διάρκεια της θητείας. Πρέπει, μεταξύ άλλων, να προβλέπει την καταβολή σύνταξης ανάλογης προς τη διάρκεια κατά την οποία ο βουλευτής ήταν μέλος του Κοινοβουλίου (απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2011, Purvis κατά Κοινοβουλίου, T-439/09, EU:T:2011:600, σκέψη 59). Επομένως, το ΕΠΣΚ, στο μέτρο που αποσκοπεί στην εξασφάλιση ελάχιστης κάλυψης, ιδίως για τους βουλευτές που προέρχονται από κράτη μέλη στα οποία το συνταξιοδοτικό καθεστώς των βουλευτών είναι ανεπαρκές, αποτελεί μέρος των νομικών διατάξεων που αποσκοπούν, προς το γενικό συμφέρον, στη διασφάλιση της οικονομικής ανεξαρτησίας των βουλευτών (πρβλ. απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2011, Purvis κατά Κοινοβουλίου, T-439/09, EU:T:2011:600, σκέψεις 59 και 60).

161 Εν προκειμένω, πρώτον, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι το Κοινοβούλιο δεν εξέτασε, πριν από την έκδοση της απόφασης του 2023, εάν η μείωση του ποσού των συντάξεων παραβίαζε τη γενική αρχή της διασφάλισης της κοινοβουλευτικής ανεξαρτησίας.

162 Υπενθυμίζεται, πάντως, ότι η αιτιολογική σκέψη 6 της απόφασης του 2023 αναφέρει ότι τα μέτρα που περιλαμβάνει ελήφθησαν συνεκτιμωμένων, μεταξύ άλλων, των συμφερόντων των δικαιούχων, υφισταμένων ή μελλοντικών, του ΕΠΣΚ. Η ίδια αιτιολογική σκέψη αναφέρει ότι εξετάστηκαν «λιγότερο παρεμβατικά» μέτρα, αλλά απορρίφθηκαν ως ανεπαρκή. Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι η απόφαση του 2023 προβλέπει τη δυνατότητα αύξησης της σύνταξης των πρώην βουλευτών οι οποίοι, λόγω της μείωσης του ποσού της σύνταξης που τους αναλογεί βάσει του ΕΠΣΚ, βρίσκονται σε δυσχερή κατάσταση, καθώς και τη δυνατότητα των τελευταίων να ζητήσουν την έξοδό τους από ΕΠΣΚ και τη λήψη της σύνταξης υπό τη μορφή τελικού εφάπαξ ποσού.

163 Στο πλαίσιο αυτό, το γεγονός ότι η απόφαση του 2023 δεν περιέχει ρητή αναφορά στη διασφάλιση της κοινοβουλευτικής ανεξαρτησίας δεν σημαίνει ότι το Κοινοβούλιο δεν την έλαβε υπόψη διά μέσου της ευρύτερης έννοιας των «συμφερόντων των δικαιούχων του ΕΠΣΚ».

164 Δεύτερον, οι προσφεύγοντες προβάλλουν, κατ' ουσίαν, ότι ο σκοπός της χορήγησης επαρκούς σύνταξης είναι να αποτραπούν τυχόν εξαρτήσεις των βουλευτών κατά την άσκηση της εντολής τους και ότι ο σκοπός αυτός αγνοήθηκε, καθόσον η έκταση της μείωσης του ποσού των συντάξεων έχει ως αποτέλεσμα να τις καθιστά ανεπαρκείς. Όπως υποστηρίζουν, το Κοινοβούλιο δεν προέβη σε παρόμοια μείωση του ποσού της κύριας σύνταξης, αλλά η απόφαση του 2023, καθόσον αναγνωρίζει ότι επιτρέπεται μια τέτοια μείωση, ανοίγει συναφώς τον δρόμο.

165 Αφενός, οι προσφεύγοντες δεν εξηγούν με ποιον τρόπο η μείωση του ποσού της σύνταξης την οποία επιφέρει η απόφαση του 2023 θα κατέληγε στη χορήγηση ανεπαρκούς σύνταξης, κατά τρόπο ώστε να παραβιάζεται η αρχή της διασφάλισης της κοινοβουλευτικής ανεξαρτησίας. Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η σύνταξη που αποκτάται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ είναι επικουρική, ήτοι προστίθεται στη σύνταξη που καταβάλλεται είτε από τα κράτη μέλη, όπως, κατά

περίπτωση, συμπληρώνεται από το Κοινοβούλιο, είτε από το Κοινοβούλιο, κατ' εφαρμογήν του παραρτήματος III των ρυθμίσεων ΕΑΒ (βλ. σκέψη 7 ανωτέρω), και ότι η ένταξη στο καθεστώς αυτό δεν ήταν υποχρεωτική.

166 Αφετέρου, το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο δεν έλαβε παρόμοιο μέτρο μείωσης της κύριας σύνταξης δεν αρκεί για να αποδειχθεί ότι η απόφαση του 2023 παραβιάζει την αρχή της διασφάλισης της βουλευτικής ανεξαρτησίας.

167 Ως εκ τούτου, η υπό κρίση αιτίαση πρέπει να απορριφθεί, χωρίς να απαιτείται να εξεταστεί η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε το Κοινοβούλιο.

β) Επί της αιτιάσεως που αφορά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης

168 Υφίσταται παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης όταν δύο κατηγορίες προσώπων, των οποίων η πραγματική και νομική κατάσταση δεν παρουσιάζει ουσιώδη διαφορά, τυγχάνουν διαφορετικής μεταχείρισης ή όταν διαφορετικές καταστάσεις αντιμετωπίζονται κατά πανομοιότυπο τρόπο (απόφαση της 9ης Μαρτίου 2023, Grossetête κατά Κοινοβουλίου, C-714/21 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2023:187, σκέψη 102).

169 Εν προκειμένω, οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι το γεγονός ότι η απόφαση του 2023 επιφέρει σημαντική μείωση του ποσού των συντάξεων που οφείλονται στο πλαίσιο του ΕΠΣΚ προκειμένου να ελαφρυνθεί ο προϋπολογισμός του Κοινοβουλίου και, ως εκ τούτου, να προστατευθεί ο Ευρωπαίος φορολογούμενος, ενώ δεν έχει ληφθεί κανένα παρόμοιο μέτρο όσον αφορά την κύρια σύνταξη, συνιστά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, η οποία δεν εξετάστηκε πριν από την έκδοση της απόφασης αυτής.

170 Όπως, όμως, επισημαίνουν οι ίδιοι οι προσφεύγοντες, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών μεταξύ του κύριου συνταξιοδοτικού καθεστώτος και του ΕΠΣΚ, υπό την έννοια ότι το πρώτο είναι υποχρεωτικό και βαρύνει αποκλειστικά τον προϋπολογισμό της Ένωσης, κάτι που δεν ισχύει ως προς το δεύτερο, η ύπαρξη διαφορών μεταξύ τους δεν συνεπάγεται αφ' εαυτής παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης, ανεξαρτήτως των ενδεχόμενων ομοιοτήτων μεταξύ των δύο αυτών συνταξιοδοτικών καθεστώτων (πρβλ. απόφαση της 9ης Μαρτίου 2023, Grossetête κατά Κοινοβουλίου, C-714/21 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2023:187, σκέψη 105). Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, το γεγονός ότι η εκτίμηση αυτή διατυπώθηκε από το Δικαστήριο στο πλαίσιο της εξέτασης της νομιμότητας της απόφασης της 10ης Δεκεμβρίου 2018 περί της οποίας γίνεται λόγος στη σκέψη 76 ανωτέρω, η οποία αφορούσε μόνον τις συντάξεις που δεν ήταν ακόμη καταβλητέες κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος της, δεν την καθιστά ανεφάρμοστη στις υπό κρίση υποθέσεις, δεδομένου ότι στηρίζεται στις γενικές διαφορές μεταξύ του ΕΠΣΚ και του κύριου συνταξιοδοτικού καθεστώτος.

171 Ως εκ τούτου, η υπό κρίση αιτίαση πρέπει να απορριφθεί, χωρίς να απαιτείται να εξεταστεί η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε το Κοινοβούλιο.

172 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας της απόφασης του 2023 κατά το μέρος που αφορά παραβίαση των αρχών της διασφάλισης της κοινοβουλευτικής ανεξαρτησίας και της ίσης μεταχείρισης.

173 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των προεκτεθέντων, οι προσφυγές πρέπει να απορριφθούν.

IV. Επί των δικαστικών εξόδων

174 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

175 Δεδομένου ότι οι προσφεύγοντες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα του Κοινοβουλίου, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα του τελευταίου.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει τις προσφυγές.

2) Καταδικάζει τον Enrique Barón Crespo και τους λοιπούς προσφεύγοντες των οποίων τα ονόματα παρατίθενται στο παράρτημα της απόφασης στα δικαστικά έξοδα.

Μαρκουλλή Schwarcz Madise

Βαλασίδης Spangsberg Grønfeldt

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 17 Δεκεμβρίου 2025.

(υπογραφές)